

MINISTER
SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, 1 września 2021 r.

BM-V.0912.37.2020

IK: 1454229

Pan
Jerzy Połukord
Prezes
Sądu Okręgowego w Opolu

Pani
Joanna Wasyliszyn
Dyrektor
Sądu Okręgowego w Opolu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. INFORMACJE O KONTROLI

Jednostka kontrolowana: Sąd Okręgowy w Opolu, pl. Daszyńskiego 1, 45-064 Opole (dalej: SO, Sąd).

Kontrolerzy Biura Ministra: Anna Szymańska, główny specjalista, Anna Pudzianowska, główny specjalista, Mariusz Kramarczuk, radca ministra¹ (dalej: kontrolerzy).

Tematyka kontroli: prawidłowość wydatkowania środków publicznych, w tym udzielania zamówień, zawierania umów cywilnoprawnych i zabezpieczenia w nich interesu Skarbu Państwa; przyznawania nagród i dodatków specjalnych kuratorom okręgowym; form zatrudniania pracowników sądów oraz prawidłowość naliczania odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, terminowość odprowadzania naliczeń na rachunek funduszu oraz poprawność regulacji wewnętrznych określających zasady, warunki korzystania lub przeznaczenie środków zgromadzonych w ww. funduszu.

Termin kontroli: 10 lutego – 19 maja 2021 r.²

¹ Działający na podstawie upoważnień: nr 23/2021, nr 24/2021 i nr 25/2021 z 10 lutego 2021 r. oraz 37/2021 i 38/2021 z dnia 5 maja 2021 r. wydanych z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości przez Jakuba Jamkę, zastępcę dyrektora Biura Ministra.

² Uwzględniając sytuację epidemiczną związaną z wystąpieniem zagrożenia chorobą COVID-19 wywoływaną przez koronawirus SARS-CoV-2 (dalej: COVID), czynności kontrolne wykonywane były zdalnie w formie „zza biurka” na podstawie poświadczonych za zgodność z oryginałem dokumentów przekazywanych przez SO za

Okres objęty kontrolą: 2019 r. – 2020 r. oraz lata 2014 – 2019 w obszarze wynagrodzeń dla kuratorów okręgowych.

Tryb przeprowadzania kontroli: zwykły – ujęty w planie kontroli na 2021 r.

[akta kontroli str. 1-12]

II. USTALENIA WSTĘPNE

W obszarze właściwości SO³ znajdują się dwa sądy funkcjonalne⁴.

Na dzień wszczęcia kontroli oraz w okresie objętym kontrolą:

- prezesem SO był sędzia sądu okręgowego, Jerzy Połukord⁵, który zastąpił na tym stanowisku sędziego sądu okręgowego, Jarosława Benedyka⁶ (dalej odpowiednio zgodnie z czasem pełnienia funkcji: Prezes SO),
- dyrektorem SO jest Joanna Wasyliszyn⁷, która zastąpiła na tym stanowisku Roberta Wojewódkę (dalej odpowiednio zgodnie z czasem pełnienia funkcji: Dyrektor SO)⁸, od 24 marca do 27 listopada 2017 r. osobą pełniącą obowiązki dyrektora SO był Zbigniew Multan,
- głównym księgowym SO jest ██████████⁹, która zastąpiła na tym stanowisku ██████████¹⁰ (dalej odpowiednio zgodnie z czasem pełnienia funkcji: Główny księgowy).

Kierownikiem Oddziału Kadr jest ██████████¹¹. Kuratorem okręgowym jest Rafał Sitarz, który zastąpił na tym stanowisku Urszulę Mundziakiewicz¹² (dalej odpowiednio zgodnie z czasem pełnienia funkcji: KO).

pośrednictwem poczty tradycyjnej oraz skanów przekazywanych za pomocą korespondencji elektronicznej (poczta e-mail).

³ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 października 2002 r. w sprawie sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości (Dz. U. z 2002 r. nr 180, poz. 1508) oraz rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 października 2014 r. w sprawie utworzenia niektórych sądów rejonowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1404) i rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia niektórych sądów rejonowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1683).

⁴ SR w Oleśnie, SR w Głubczycach.

⁵ Od 1 lutego 2016 r.

⁶ Od 1 lutego 2010 r. do 31 stycznia 2016 r.

⁷ Powołana z dniem 28 listopada 2017 r.,

⁸ Od 26 listopada 2009 r. do 31 października 2016 r. (w tym zawieszony w czynnościach od 29 lipca do 31 października 2016 r.).

⁹ Od 1 maja 2015 r.

¹⁰ Od 1 maja 2007 r. do 30 kwietnia 2015 r.

¹¹ W czasie jej długich nieobecności, tj. od 1 sierpnia 2014 r. do 16 października 2015 r. i od 1 marca 2017 r. do 2 listopada 2017 r. pełniącą obowiązki kierownika Oddziału Kadr była ██████████.

¹² Od 10 kwietnia 2014 r.

W trakcie przeprowadzonej kontroli nie kontrolowano prawidłowości naliczania i odprowadzania składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz podatku dochodowego od osób fizycznych do urzędu skarbowego.

[akta kontroli str. 1-12, 3323-3358]

USTALENIA SZCZEGÓŁOWE

1. Analiza wydatkowania środków budżetowych na podstawie planów finansowych oraz sprawozdań budżetowych.

Przedmiotowy obszar działalności Sądu ocenia się negatywnie w szczególności z uwagi na przypadki przyznania dodatków specjalnych KO i jego zastępcom na 8 miesięcy następnego roku (od stycznia do sierpnia), w czasie kiedy jeszcze nie był ustalony plan finansowy odpowiednio na lata: 2015, 2016, 2017 i 2018, tj. w czasie gdy nie było zabezpieczonych środków finansowych na następny rok na § 4010. Jednocześnie w związku z tym, że decyzje o przyznaniu dodatków specjalnych obejmowały również większą część przyszłego roku plan finansowy na § 4010 dostosowywano do ich treści. Powyższe prowadzi do konkluzji, że co do zasady środki na dodatki specjalne były zabezpieczane już na etapie planowania budżetu.

1.1. Zabezpieczenie środków na paragrafach: 4170¹³, 4700¹⁴, 6050¹⁵ oraz 6060¹⁶.

Sumy kwot z informacji i decyzji o zmianach w planie na ww. paragrafach są zgodne z danymi wykazanymi w sprawozdaniach Rb-28 z wykonania planu budżetu państwa. Wysokość zabezpieczonych środków finansowych w poszczególnych paragrafach przedstawiono w poniższej tabeli (plan po zmianach):

Rok	§ 4170	§ 4700	§ 6050	§ 6060
2019 r.	1 164 871 zł	142 926 zł	713 000 zł	861 106 zł
2020 r.	1 072 698 zł	34 794 zł	549 006 zł	2 695 678 zł
różnica	- 92 173 zł	- 108 132 zł	- 163 994 zł	+ 1 834 572 zł
tendencja	- 7,91%	- 75,66%	- 23,00%	+ 213,05%

Z powyższego wynika, że plan na wydatki sfinansowane z większości badanych paragrafów w 2020 r. w stosunku do roku poprzedniego zmniejszył się. Wzrost natomiast nastąpił w przypadku § 6060 i związany był z zakupem i montażem: windy osobowej, 3 central nawiewno-wywiewnych, centralki sygnalizacji pożaru, 4 platform dla osób niepełnosprawnych, systemu audio-video (wyposażenie pokoju przesłuchań), systemu

¹³ Wynagrodzenia bezosobowe.

¹⁴ Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej.

¹⁵ Wydatki inwestycyjne.

¹⁶ Wydatki na zakupy inwestycyjne.

kolejkowego do biura obsługi interesanta oraz systemu klimatyzacji i zakupów informatycznych dla potrzeb SO.

Analiza poszczególnych wydatków wykazała, że w *planie finansowym wydatków budżetowych na rok 2019 oraz na rok 2020* SO posiadał środki finansowe pozwalające na zaciągnięcie zobowiązań powstałych w wyniku zawarcia, objętych próbą kontrolną, umów.

Na podstawie rocznych sprawozdań Rb-28 z *wykonania planu wydatków budżetu państwa* w SO z poszczególnych lat objętych kontrolą ustalono, że wydatki z ww. objętych badaniem tytułów nie przekroczyły zaplanowanych kwot określonych w planach finansowych SO na lata 2019 – 2020.

[akta kontroli str. 2682-2768].

1.2. Zabezpieczenie środków na wynagrodzenia osobowe kuratorów.

W planach finansowych SO na lata 2014 – 2019 w § 4010¹⁷ w grupie kuratorów zabezpieczono środki w wysokości od 259 000 zł do 343 000 zł. Ponadto, również na § 4040¹⁸ zabezpieczono środki w wysokości od 19 967 zł do 30 000 zł. W kontrolowanym okresie, w planach finansowych SO w grupie kuratorów dokonano siedemdziesięciu czterech zmian, polegających zarówno na zmniejszeniu, jak i na zwiększeniu środków finansowych pozostających w dyspozycji Sądu na wynagrodzenia kuratorów w nim zatrudnionych. Plany finansowe SO po zmianach, w poszczególnych latach, były wyższe od pierwotnych planów, co obrazuje poniższa tabela:

Pozycja/rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Plan w § 4010 w zł	280 000,00	259 000,00	288 000,00	318 000,00	285 000,00	343 000,00
Plan po zmianach w zł	307 900,00	307 985,40	329 042,00	333 108,00	343 835,00	364 065,00
Wzrost w %	9,96	19	14,25	4,75	20,64	6,14
Wzrost kwotowy w zł	29 900,00	48 985,40	41 042,00	15 108,00	58 835,00	21 065,00

Z przekazanej dokumentacji wynika, iż modyfikacje planów wynikały z aktualnych potrzeb i zostały dokonane w oparciu o przepisy § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2012 r. w *sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych*¹⁹. Zmiany były uzasadniane głównie koniecznością dostosowania planu wydatków do aktualnych potrzeb SO, w tym koniecznością wypłat odpraw emerytalnych, podwyżką wynagrodzeń oraz zabezpieczeniem środków na wypłatę nagród.

¹⁷ Wynagrodzenia osobowe pracowników.

¹⁸ Dodatkowe wynagrodzenie roczne.

¹⁹ Dz. U. z 2012 r., poz. 1476 ze zm.

Zaznaczyć jednak należy, że w okresie od 1 października 2014 r. do 25 lipca 2017 r. przyznano KO i jego zastępcom po cztery razy dodatki specjalne każdorazowo na okres roku, od września do sierpnia²⁰. Z powyższego wynika, że przedmiotowe dodatki przyznawano również na 8 miesięcy następnego roku (od stycznia do sierpnia), w czasie kiedy jeszcze nie był ustalony plan finansowy odpowiednio na: 2015, 2016, 2017 i 2018. Zatem na etapie przyznawania tych dodatków, w powyższych okresach, nie było zabezpieczonych środków finansowych na § 4010. Powyższe stanowi czyn noszący znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych określony odpowiednio: w art. 15/art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. *o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych*²¹ (dalej: *undfp*) jakim jest odpowiednio: zaciągnięcie zobowiązania bez upoważnienia określonego ustawą budżetową, uchwałą budżetową lub planem finansowym albo z przekroczeniem zakresu tego upoważnienia lub z naruszeniem przepisów dotyczących zaciągania zobowiązań przez jednostkę sektora finansów publicznych/zaciągnięcie lub zmiana zobowiązania bez upoważnienia określonego ustawą budżetową, uchwałą budżetową lub planem finansowym albo z przekroczeniem zakresu tego upoważnienia lub z naruszeniem przepisów dotyczących zaciągania lub zmiany zobowiązań przez jednostkę sektora finansów publicznych. Wskazać jednocześnie należy, że do powyższych decyzji dotyczących przyznania dodatków specjalnych zastosowanie ma art. 38 ust. 1 *undfp*, zgodnie z którym *karalność naruszenia dyscypliny finansów publicznych ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęły 3 lata*.

Jednocześnie w związku z tym, że decyzje o przyznaniu dodatków specjalnych obejmowały również większą część przyszłego roku plan finansowy na § 4010 dostosowywano do ich treści. Powyższe prowadzi do konkluzji, że co do zasady środki na dodatki specjalne były zabezpieczane już na etapie planowania budżetu. Zauważyć należy, iż *Kodeks pracy* w art. 78 § 2 wymienia dwa rodzaje składników wynagrodzenia, którymi są: składniki obligatoryjne, tzw. stawki wynagrodzenia za pracę określonego rodzaju lub na określonym stanowisku oraz składniki fakultatywne, czyli dodatkowe składniki, jeżeli zostały przewidziane z tytułu wykonywania określonej pracy. Biorąc pod uwagę powyższe, jak również charakter dodatku specjalnego, który jest formą uznaniową świadczenia na rzecz pracownika stwierdzić należy, że w planie finansowym SO w grupie kuratorów nie powinno tworzyć się rezerwy na zabezpieczanie środków z przeznaczeniem na dodatki specjalne dla

²⁰ Przedmiotowe dodatki specjalne KO i jego zastępcom przyznawali: 1 października 2014 r. Wiceprezes SO, Anna Korwin-Piotrowska, 23 lipca 2015 r. Wiceprezes SO, Jerzy Połukord, 2 sierpnia 2016 r. Prezes SO, Jerzy Połukord i 25 lipca 2017 r. Wiceprezes SO, Paweł Mehl

²¹ Dz. U. z 2013, poz. 168, Dz. U. z 2017, poz. 1311, Dz.U. z 2018 r. poz. 1458, Dz. U. z 2019, poz. 1440

KO i jego zastępców. Przyznawanie dodatków specjalnych powinno następować wyłącznie z oszczędności pochodzących ze zwolnień lekarskich lub z nieobsadzonego etatu albo z pieniędzy dodatkowo przyznanych na ten cel, w związku z okresowym zwiększeniem obowiązków służbowych.

Fakt traktowania, co do zasady dodatków specjalnych w SO jako stałych składników wynagrodzenia KO i jego zastępców potwierdza również to, że np. w 2015 r. i 2017 r. pierwsze zwiększenia nastąpiły dopiero we wrześniu, a do końca sierpnia odpowiednio na dodatki specjalne wydatkowano 29 606,58 zł i 46 816,08 zł.

[akta kontroli str. 3359-3387, 3787-3885]

1.3. Zabezpieczenie środków na odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (dalej: zfs).

Rok	Budżet Państwa	Sprawozdania Rb-28		
		Plan (po zmianach) w zł	Zaangażowanie/ Wykonanie w zł	Zobowiązania
2019	462 tys. zł	443 165,00	443 163,55	0,00
2020	567 tys. zł	556 937,00	556 935,21	0,00

W rozdziale 75502 w § 4440²² (obejmującym SO oraz sądy funkcjonalne) zaplanowano środki na zfs:

- w 2019 r. w wysokości 462 tys. zł (plan finansowy po zmianach na dzień 31 grudnia 2019 r. 443 165,00 zł), przy czym zgodnie z treścią *Sprawozdania z działalności ZFŚS w Sądzie Okręgowym w Opolu oraz w Sądzie Rejonowym w Oleśnie i Sądzie Rejonowym w Głubczycach za rok 2019* wysokość odpisu na zfs szacowano na poziomie 463 649,00 zł.

Z wyjaśnienia wynika, że²³ cyt. „w planie finansowym Sądu (...) były wystarczające środki na pokrycie wydatków z tytułu odpisów na zfs na dzień 31 października 2019 (kwota wynosiła 444 000,00 zł)”.

- w 2020 r. w wysokości 567 tys. zł (plan finansowy po zmianach na dzień 31 grudnia 2020 r. 556 937,00 zł), przy czym zgodnie z treścią *Sprawozdania z działalności ZFŚS w Sądzie Okręgowym w Opolu za rok 2020* wysokość odpisu na zfs szacowano na poziomie 404 359,85 zł.

[akta kontroli str. 2682-2768]

²² *Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.*

²³ Pismo z 7 maja 2021 r. Dyrektora SO (odpowiedź na wntosek nr 5 z 6 maja 2021 r.) – wyjaśnienie [redacted], specjalisty ds. planowania budżetu.

1. Zamówienia publiczne.

Obszar zamówień publicznych o wartości równej i poniżej 30 000 euro oraz postępowań przeprowadzonych na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*²⁴ (dalej: *ustawa Pzp*), w tym uregulowań wewnętrznych w powyższym zakresie i realizację umów zawartych w wyniku udzielenia ww. zamówień/postępowań ocenia się pozytywnie.

1.1. Zamówienia publiczne o wartości równej i poniżej 30 000 euro.

1.1.1. Wewnętrzne uregulowania w zakresie zamówień publicznych o wartości równej i poniżej 30 000 euro

W SO zostały wprowadzone wewnętrzne uregulowania w zakresie zamówień publicznych o wartości równej i poniżej 30 000 euro zarządzeniem Dyrektora SO z dnia 7 kwietnia 2015 r. w sprawie gospodarowania środkami publicznymi o wartości szacunkowej nieprzekraczającej równowartości kwoty 30 000 euro, następnie zmienionym zarządzeniem Dyrektora SO z dnia 5 września 2017 r.

W zakresie powyższych regulacji dotyczących zamówień publicznych o wartości równej i poniżej 30 000 euro nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości.

1.1.2. Postępowania podprogowe

Szczegółowej analizie poddano dokumentację dotyczącą 3 postępowań podprogowych²⁵.

1. Umowa nr G-212-03-02/19 zawarta w dniu 23 października 2019 r. na dostawę i montaż regałów przejezdnych dla SO i Sądu Rejonowego w Nysie.

Wartość zamówienia określono jako 36 178,86 zł (8 390,86 euro).

Przedmiotową umowę zawarto w wyniku przeprowadzenia rozpoznania cenowego, zapraszając w dniu 14 października 2019 r. do składania ofert 5 wykonawców. Otrzymano dwie oferty. Wybrano najkorzystniejszą ofertę, biorąc pod uwagę kryteria oceny: cena oferty – 80% i gwarancja – 20%, złożoną przez [REDAKTOWANE]
[REDAKTOWANE] z ceną oferty 33 812,70 zł i okresem gwarancji 72 miesiące. Z ww. wykonawcą zawarto umowę zgodną z ofertą i kartą gwarancyjną.

²⁴ Dz. U. z 2018 r., poz. 1986 ze zm., Dz. U. z 2019 r., poz. 1843, Dz. U. z 2020 r., poz. 288 i 1086.

²⁵ Spośród 447 zamówień podprogowych, w tym w rejestrze z 2019 r. – 237 pozycji i w rejestrze z 2020 r. – 210 pozycji.

W przeprowadzonej procedurze i w treści zawartej umowy nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości.

2. Umowa nr G-212-08-02/19 zawarta w dniu 18 listopada 2019 r. na dostawę i montaż bramek do wykrywania metali do budynku SO.

Wartość zamówienia określono jako 15 447,16 zł (3 582,61 euro).

Przedmiotową umowę zawarto w wyniku przeprowadzenia rozpoznania cenowego, zapraszając w dniu 13 listopada 2019 r. do składania ofert 4 wykonawców. Otrzymano dwie oferty. Wybrano najkorzystniejszą ofertę, biorąc pod uwagę kryteria oceny: cena oferty – 80% i gwarancja – 20%, złożoną przez [REDAKTOWANE] z ceną oferty 19 000,00 zł i okresem gwarancji 36 miesięcy. Z ww. wykonawcą zawarto umowę zgodną z ofertą i kartą gwarancyjną.

W przeprowadzonej procedurze i w treści zawartej umowy nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości.

3. Umowa nr G-245-25/19 zawarta w dniu 16 kwietnia 2019 r. na dostawę wody w systemie pięciogalonowym, kubków jednorazowych i dostawę wody mineralnej gazowanej i niegazowanej dla SO, Sądu Rejonowego w Głubczycach oraz Sądu Rejonowego w Oleśnie.

Wartość zamówienia określono jako 17 230,00 zł (3 996,10 euro).

Przedmiotową umowę zawarto w wyniku przeprowadzenia rozpoznania cenowego, zapraszając w dniu 11 kwietnia 2019 r. do składania ofert 4 wykonawców. Otrzymano dwie oferty. Wybrano najkorzystniejszą ofertę, biorąc pod uwagę kryteria oceny: cena oferty – 85% i terminy dostaw częściowych – 15%, złożoną przez [REDAKTOWANE] z ceną oferty 20 608,65 zł i terminami dostaw częściowych: 2 dni robocze. Z ww. wykonawcą zawarto umowę zgodną z ofertą.

W przeprowadzonej procedurze i w treści zawartej umowy nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości.

1.2. Zamówienia publiczne o wartości równej lub przekraczającej 30 000 euro.

1.2.1. Wewnętrzne uregulowania w zakresie zamówień publicznych [REDAKTOWANE]

W SO w okresie objętym kontrolą zostały wprowadzone wewnętrzne uregulowania w zakresie zamówień publicznych przy zastosowaniu ustawy Pzp, tj.:

- zarządzenie nr 8/2011 (DF-0123-08/11) Dyrektora SO z dnia 8 lutego 2011 r. w sprawie gospodarowania środkami publicznymi powyżej 14 000 euro ze zm. wprowadzonymi

- zarządzeniem nr D.0101.24a.15 Dyrektora SO z dnia 9 listopada 2015 r. oraz zarządzeniem nr 4/2017 (D-0101-4/17) Dyrektora SO z dnia 27 marca 2017 r.,
- zarządzenie nr D-0101-17/16 Dyrektora SO z dnia 5 grudnia 2016 r. w sprawie udzielania zamówień społecznych, wprowadzające Regulamin udzielania zamówień społecznych, ze zm. wprowadzonymi zarządzeniem nr A-0211-6/20 Dyrektora SO z dnia 10 listopada 2020 r.

W zakresie powyższych regulacji nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości.

1.2.2. Postępowania o udzielenie zamówienia publicznego

Szczegółowej analizie poddano dokumentację dotyczącą 3 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego²⁶, tj.:

1. Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego nr ZP-2502-15/19 pn. „Dostawa i wdrożenie systemu cyfrowej rejestracji przebiegu rozpraw sądowych w SO” w terminie do 18 grudnia 2019 r.

Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego zostało przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego, o wartości zamówienia nieprzekraczającej kwoty, o której jest mowa w art. 11 ust. 8 ustawy Pzp, tj. o wartości zamówienia wynoszącej 620 203,00 zł (143 841,87 euro). W dniu 14 października 2019 r., zarządzeniem nr ZP-2502-15/19 Dyrektora SO została powołana Komisja Przetargowa do przygotowania i przeprowadzenia przedmiotowego postępowania w składzie 3 osób. Postępowanie zostało wszczęte w dniu 17 października 2019 r. Do upływu terminu składania ofert została złożona 1 oferta.

Procedura otwarcia ofert odbyła się w dniu 25 października 2019 r. Bezpośrednio przed otwarciem ofert Zamawiający podał kwotę jaką zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia - w wysokości 762 849,69 zł. W trakcie procedury oceny ofert, biorąc pod uwagę ustalone kryteria oceny ofert (cena – 60%, gwarancja na dostarczony sprzęt oraz świadczenie opieki serwisowej - 40%) oraz fakt złożenia tylko 1 oferty, dokonano wyboru najkorzystniejszej oferty złożonej przez COMARCH Polska S.A. z ceną oferty: 754 905,27 zł oraz gwarancją za dostarczony sprzęt i świadczenie opieki serwisowej: 36 miesięcy.

W dniu 8 listopada 2019 r. udzielono zamówienia – zawarto umowę nr ZP-2502-15/19 z wybranym wykonawcą z wynagrodzeniem oraz gwarancją za dostarczony sprzęt i świadczenie opieki serwisowej zgodnymi z ofertą.

²⁶ Spośród zarejestrowanych zamówień w rejestrze z 2019 r. – 27 pozycji i w rejestrze z 2020 r. – 15 pozycji (łącznie 42 pozycje) – próba: 7,14%.

Biorąc pod uwagę powyższe, przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego nr ZP-2502-15/19 nastąpiło zgodnie z *ustawą Pzp*, a w treści umowy nr ZP-2502-15/19 nie stwierdzono uchybień oraz nieprawidłowości.

2. Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego nr ZP-2502-15/20 pn. „Dostawa i montaż central wentylacyjnych oraz instalacji klimatyzacji w budynku SO” w terminie: do 30 października 2020 r.

Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego zostało przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego, o wartości zamówienia nieprzekraczającej kwoty, o której jest mowa w art. 11 ust. 8 *ustawy Pzp*, tj. o wartości zamówienia wynoszącej 657 723,58 zł (154 058,88 euro). W dniu 7 sierpnia 2020 r., zarządzeniem nr ZP-2502-15/20 Dyrektora SO została powołana Komisja Przetargowa do przeprowadzenia przedmiotowego postępowania w składzie 4 osób. Postępowanie zostało wszczęte tego samego dnia. Do upływu terminu składania ofert zostały złożone 4 oferty.

Procedura otwarcia ofert odbyła się w dniu 24 sierpnia 2020 r. Bezpośrednio przed otwarciem ofert Zamawiający podał kwotę jaką zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia, tj. 809 000,00 zł. W trakcie procedury oceny ofert, biorąc pod uwagę ustalone kryteria oceny ofert (cena – 60%, termin realizacji - 10% i gwarancja na wykonanie przedmiotu zamówienia – 30%), dokonano wyboru najkorzystniejszej oferty złożonej przez VENTALL Sp. z o.o. z ceną oferty: 790 900,00 zł i terminem realizacji: do 30 października 2020 r. i gwarancją na wykonanie przedmiotu zamówienia: 48 miesięcy.

W dniu 30 września 2020 r. udzielono zamówienia – zawarto umowę z wybranym wykonawcą z wynagrodzeniem, terminem realizacji i gwarancją na wykonanie przedmiotu zamówienia zgodnymi z ofertą.

Biorąc pod uwagę powyższe, przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego nr ZP-2502-15/20 nastąpiło zgodnie z *ustawą Pzp*, a w treści umowy nr ZP-2502-15/20 nie stwierdzono uchybień oraz nieprawidłowości.

3. Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego nr ZP-2502-23/20 pn. „Dostawa przetłaczników sieciowych na potrzeby rozbudowy i modernizacji sieci LAN SO” w terminie: do 28 grudnia 2020 r.

Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego zostało przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego, o wartości zamówienia nieprzekraczającej kwoty, o której jest mowa w art. 11 ust. 8 *ustawy Pzp*, tj. o wartości zamówienia wynoszącej 256 097,56 zł (59 985,84 euro). W dniu 19 października 2020 r., zarządzeniem nr ZP-2502-23/20 Dyrektora

SO została powołana Komisja Przetargowa do przeprowadzenia przedmiotowego postępowania w składzie 3 osób. Postępowanie zostało wszczęte w dniu 30 października 2020 r. Do upływu terminu składania ofert zostały złożone 4 oferty.

Procedura otwarcia ofert odbyła się w dniu 9 listopada 2020 r. Bezpośrednio przed otwarciem ofert Zamawiający podał kwotę jaką zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia, tj. 315 000,00 zł. W trakcie oceny ofert, biorąc pod uwagę ustalone kryteria oceny ofert (cena – 60%, zarządzanie przełącznikiem - 40%), dokonano wyboru najkorzystniejszej oferty złożonej przez Zakład Systemów Komputerowych ZSK Sp. z o.o. z ceną oferty: 328 070,52 zł i deklaracją w zakresie funkcjonalności każdego typu przełącznika, dotyczącą zarządzania przełącznikami, za które przyznano 40 pkt.

Przed dokonaniem wyboru najkorzystniejszej oferty Komisja Przetargowa zwróciła się dnia 10 listopada 2020 r. do Dyrektora SO z wnioskiem nr ZP-2502-23/20 o podjęcie decyzji w sprawie możliwości zwiększenia ww. kwoty jaką Zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia o kwotę 13 070,52 zł tj. do wartości najkorzystniejszej oferty. Dyrektor SO wyraził zgodę na ww. piśmie, z dopiskiem „Zabezpieczono środki”.

W dniu 8 grudnia 2020 r. udzielono zamówienia – zawarto umowę nr ZP-2502-23/20 z wybranym wykonawcą z wynagrodzeniem i deklaracją w zakresie funkcjonalności każdego typu przełącznika (dotyczącą zarządzania przełącznikami) zgodnymi z ofertą.

Biorąc pod uwagę powyższe, przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego nr ZP-2502-23/20 nastąpiło zgodnie z *ustawą Pzp*, a w treści umowy nr ZP-2502-23/20 nie stwierdzono uchybień oraz nieprawidłowości.

[akta kontroli str. 19-122, 197-2681]

2. Zawieranie umów cywilnoprawnych.

Przedmiotowy obszar działalności Sądu ocenia się pozytywnie z zastrzeżeniami z uwagi na:

- brak w regulacjach wewnętrznych obowiązku dokumentowania konieczności zawierania umów cywilnoprawnych, w szczególności umów zlecenia i o dzieło,
- brak udokumentowania konieczności zawarcia umów cywilnoprawnych (zlecenia i o dzieło),
- niewskazania w umowach na przeprowadzenie wykładów dla stażystów tematu wykładu,

- odnośnie do umów zlecenia i o dzieło brak zapisów dotyczących kar umownych bądź możliwości skutecznego dochodzenia roszczeń wynikających z ewentualnego nieterminowego bądź nienależytego wykonania prac będących ich przedmiotem.

Wszystkie poddane kontroli umowy²⁷ zawierały kontrasygnatę Głównego księgowego świadcząca o dokonaniu wstępnej kontroli zgodności planowanych wydatków i zobowiązań z planem finansowym.

3.1. Procedury wewnętrzne.

Sąd nie opracował odrębnych regulacji wewnętrznych dotyczących zawierania umów cywilnoprawnych. Jednakże z przedłożonych dokumentów wynika, że stosował zarządzenia Dyrektora SO w sprawie gospodarowania środkami publicznymi o wartości szacunkowej nie przekraczającej równowartości kwoty odpowiednio 14 000 i 30 000 euro netto. Jednakże w przedmiotowych w regulacjach wewnętrznych brak obowiązku dokumentowania konieczności zawierania umów cywilnoprawnych, w szczególności umów zlecenia i o dzieło, co budzi wątpliwości pod kątem celowego i gospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Poszczególne komórki organizacyjne prowadziły odrębne rejestry dla przedmiotowych umów.

Przy ustalaniu stawek wynagrodzenia w przypadku umów zawieranych z członkami komisji egzaminacyjnych powoływanych do przeprowadzenia egzaminu kuratorskiego/konkursu na aplikację kuratorską podstawą prawną był art. 82 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych²⁸ (dalej: *ustawa o ks*) oraz stanowisko Ministerstwa Sprawiedliwości wyrażone w pismach: z 6 sierpnia 2009 r. znak: DL-P-IV-023-69/09 i z 9 października 2019 r. znak: DNA-VI.5052.9.2019.

[akta kontroli str. 2769-2793, 3388-3525]

3.2. Umowy zawarte w wyniku rozstrzygnięcia postępowań podprogowych i udzielonych w trybie *ustawy Pzp*.

Realizacja umów nr: G-212-03-02/19 (§ 6060 i 4210), G-212-08-02/19 (§ 6060) i G-245-25/19 (§ 4210 i 3020) w okresie objętym kontrolą nastąpiła zgodnie z ich treścią, w tym:

²⁷ Każda umowa, która została zawarta na zasadach określonych w *Kodeksie cywilnym*. Umową, bez względu na jej rodzaj (zlecenie/dzieło/usługa/inne), jest zgodne oświadczenie woli między stronami umowy powodujące bezpośrednio wywołanie skutku prawnego/cywilnoprawnego. Stosując zasadę swobody umów, oświadczenie woli może być złożone w dowolnej formie: pisemnej, ustnej lub innej.

²⁸ Dz. U. z 2012 r. poz. 1544 ze zm.

- pod względem merytorycznym - prace (dostawy) zostały wykonane prawidłowo i w terminie, zgodnie z potwierdzeniami wykonania umowy poprzez odpowiednie stwierdzenia w protokole ostatecznego odbioru dostawy i montażu oraz protokołach odbioru (umowa nr G-212-03-02/19), w protokołach: ostatecznego odbioru dostawy, dostawy i testów działania bramowego wykrywacza metalu, przekazania sprzętu i uruchomienia oraz z przeprowadzenia szkolenia (umowa nr G-212-08-02/19) oraz stwierdzenia o zgodnościach z umową na fakturach (umowa nr G-245-25/19),
- pod względem finansowym: rozliczenie umów nastąpiło w terminach do 14 dni od daty otrzymania faktury przez Zamawiającego wystawionej po zrealizowaniu zakupu i jego potwierdzeniu przez Zamawiającego (w sposób wyżej opisany) na rachunek bankowy Wykonawcy wskazany na fakturze, zgodnie z prawidłowo opisanymi fakturami i informacjami o przelewie.

Realizacja umów nr ZP-2502-15/19 (§ 6060) i nr ZP-2502-23/20 (§ 6060 i § 4210) w okresie objętym kontrolą nastąpiła zgodnie z ich treścią, tj. pod względem merytorycznym – przedmioty umowy zostały wykonane prawidłowo i w terminie, zgodnie z potwierdzeniami wykonania umowy odpowiednio poprzez stwierdzenia „wynik odbioru: pozytywny” na protokołach odbioru oraz „Zgodnie z umową ...” na fakturach oraz pod względem finansowym - faktury zostały przekazane po wykonaniu umowy przez wykonawców, a zapłata wynagrodzenia nastąpiła w wysokościach i w terminach umownych, zgodnie z prawidłowo opisanymi fakturami i informacjami o przelewach.

Realizacja umowy nr ZP-2502-15/20 (§ 6060) nastąpiła natomiast z opóźnieniem 61 dni i w związku z tym, zgodnie z treścią umowy, została naliczona kara umowna w wysokości 790,90 zł/dzień i łącznej wysokości 48 244,90 zł (wystawiono notą księgową). Przedmiotowa kara umowna nie została potrącona przez SO z wynagrodzenia wykonawcy z uwagi na postanowienia art. 15r¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*²⁹ mówiący, że w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemii ogłoszonego w związku z COVID-19, i przez 90 dni od jego odwołania zamawiający nie może potrącić kary umownej zastrzeżonej na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania umowy (...), z wynagrodzenia wykonawcy lub innych wierzytelności (...). W pozostałym zakresie realizacja umowy nr ZP-2502-15/20 nastąpiła zgodnie z jej treścią, w tym:

²⁹ Dz. U z 2020 r. poz. 374 ze zm.

- pod względem merytorycznym - prace zostały wykonane prawidłowo i w terminie, zgodnie z potwierdzeniami wykonania umowy poprzez stwierdzenie „zgodnie z umową” na protokole ostatecznego odbioru dostawy i montażu,
- pod względem finansowym: rozliczenie umowy nastąpiło po otrzymaniu faktury przez Zamawiającego wystawionej po zrealizowaniu dostawy i montażu na rachunek bankowy Wykonawcy, w wysokości i w terminie umownym, zgodnie z prawidłowo opisaną fakturą i informacją o przelewie.

W ww. umowach zostały zawarte zapisy dotyczące kar umownych i możliwości skutecznego dochodzenia roszczeń wynikających z ewentualnego nieterminowego bądź nienależytego wykonania prac będących ich przedmiotem, jak również dotyczące sposobu odbioru ich przedmiotu.

3.3. Umowy zlecenia, umowy o dzieło.

W zakresie prawidłowości zawierania umów cywilnoprawnych weryfikowana próba objęła 20% ilości spraw wskazanych w czterech rejestrach umów:

- poz. 1, 7, 8, 9, 15 rejestru umów zlecenia za 2019 r.³⁰ (symbol komórki organizacyjnej K - 1131),
- poz. 4, 5, 6, 7 rejestru umów cywilnoprawnych za 2020 r.³¹
- poz. 5, 6, 17, 19, 28, 29, 40, 47 rejestru umów zlecenia za 2019 r.³² (symbol komórki organizacyjnej A-1131),
- poz. 6, 8, 17, 24, 28, 29, 34, 45 rejestru umów zlecenia za 2020 r.³³ (symbol komórki organizacyjnej IOD-1131).

Dobór próby został przeprowadzony w oparciu o profesjonalny osąd kontrolerski ze 121 spraw wskazanych w ww. rejestrach kontrolą objęto 25 z nich.

Tak jak już wcześniej wskazano w przypadku wszystkich ww. umów brak udokumentowania konieczności ich zawarcia, a w regulacjach wewnętrznych nie wprowadzono takiego obowiązku. Zawarcie umów zostało poprzedzone sporządzeniem notatek służbowych dla zamówień o wartości poniżej 10 000 zł brutto. W notatkach w szczególności wskazywano wykonawcę i jego wynagrodzenie, a Główny księgowy potwierdzał zgodność wydatku z planem finansowym. Następnie Dyrektor SO zatwierdzał powyższe.

³⁰ Obejmujące poz. od 1 do 15.

³¹ Obejmujące poz. od 1 do 7.

³² Obejmujące poz. od 1 do 48.

³³ Obejmujące poz. od 1 do 51.

Przedmiotem ww. umów zasadniczo było przygotowanie i przeprowadzenie szkoleń/wykładów.

W przypadku umów na przygotowanie i przeprowadzenie wykładów dla stażystów nie wskazano tematu wykładu, a jedynie zaznaczono, że wykład zgodnie z planem szkolenia. Tematy wykładów³⁴ wskazywano w zarządzeniach do wypłaty Dyrektora. Wykładowców wybierano spośród chętnych pracowników/sędziów. W treści ww. umów jest informacja, że wykonanie czynności będących przedmiotem umowy odbywa się poza czasem świadczenia pracy na podstawie umowy o pracę. Zleceniobiorcy nie wystawiali rachunków. Z przedłożonej dokumentacji wynika, że wynagrodzenie wypłacane było na podstawie zarządzeń Dyrektora o wypłacie (zgodnych z umowami i planem zajęć na dany rok).

W przypadku pozostałych trzech umów na szkolenia zawartych z osobami fizycznymi wybrano danego wykonawcę bez przeprowadzenia sondażu wśród ewentualnych oferentów z uwagi na to, że wykładowcy to sędziowie zaproponowani przez Prezesa SO, uznane autorytety w danej dziedzinie, posiadający wieloletnie doświadczenie z utrwalonym orzecznictwem znający strukturę organizacyjną oraz specyfikę sądownictwa powszechnego³⁵.

Wynagrodzenia wszystkich wykładowców były zgodne z decyzją Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości stawek wynagrodzenia dla osób prowadzących wykłady lub zajęcia w innej formie dla sędziów, prokuratorów, innych pracowników jednostek sądownictwa powszechnego i powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz aplikantów³⁶ (dalej: decyzja w sprawie wysokości wynagrodzenia).

Dwie umowy dotyczyły szkoleń zorganizowanych przez firmy zewnętrzne³⁷. Ponadto jedną umowę na kwotę 500,00 zł brutto zawarto z audytorem wewnętrznym zatrudnionym w jednostce samorządu terytorialnego na przeprowadzenie walidacji samooceny audytu wewnętrznego w SO za rok 2018, która miała na celu wypełnienie wymogu *Standardu 1312 Międzynarodowych standardów praktyki zawodowej audytu wewnętrznego*, zgodnie z którym oceny zewnętrzne muszą być przeprowadzane co najmniej raz na pięć lat przez wykwalifikowaną, niezależną osobę lub zespół spoza organizacji. Z notatki służbowej z 21 stycznia 2019 r. wynika, że odstąpiono od przeprowadzenia sondażu na podstawie § 3 ust. 3 zarządzenia Dyrektora SO z 5 września 2017 r. Powyższe budzi wątpliwości z uwagi na

³⁴ Zawsze taki sam: współpraca sekretariatów sądowych z Zespołami Kuratorskiej Służby Sądowej

³⁵ Notatka służbowa z 7 stycznia 2020 r. do umowy nr K-1131-1/20, notatka służbowa z 23 listopada 2020 r. do umowy o dzieło nr K-150-1-42/20, notatka służbowa z 16 maja 2019 r. do umowy nr K-1131-7/19

³⁶ Decyzja DB III 020-141/08 z dnia 29 kwietnia 2008 r.

³⁷ Umowa nr K-152-12/20 z 4 sierpnia 2020 r. zawarta z firmą [REDAKTOWANE] na kwotę 6 450,00 zł i umowa nr K-152-38/20 z 19 października 2020 r. zawarta z firmą [REDAKTOWANE] na kwotę 6 000,00 zł.

fakt, że przywołany powyżej przepis zarządzenia (również zacytowany w treści ww. notatki służbowej) nie dopuszcza takiej możliwości, a jedynie wskazuje, że dla zamówień o wartości do 500 zł nie stosuje się obowiązku dokumentowania rozeznania rynku.

Jedna umowa zlecenia³⁸ dotyczyła wykonywania prac biurowych wg bieżących potrzeb w SO. Przed wyborem zleceniobiorcy dokonano zgłoszenia krajowej oferty pracy. Wynagrodzenie wynosiło 14,70 zł za godzinę pracy. Rozliczenie zawartej umowy następowało na podstawie zatwierdzonych przez kierownika Samodzielnej Sekcji Administracyjnej³⁹ ewidencji godzin wykonywania umowy (za dany miesiąc) i na podstawie rachunków wystawionych przez wykonawcę. Kwoty przedstawione w rachunkach stanowiły iloraz stawki godzinowej ustalonej w umowie zlecenie i przepracowanych godzin.

Płatności dla wykonawców zostały zrealizowane z zachowaniem terminów określonych w umowach. Łącznie z tytułu zawartych umów objętych kontrolą Sąd poniósł wydatek w wysokości 41 458,20 zł brutto.

Wskazać należy, że w prawie wszystkich ww. umowach⁴⁰ brak zapisów dotyczących kar umownych bądź możliwości skutecznego dochodzenia roszczeń wynikających z ewentualnego nieterminowego bądź nienależytego wykonania prac będących ich przedmiotem. Ponadto w dwóch umowach zlecenie na przeprowadzenie szkolenia⁴¹ i jednej o dzieło (szkolenie na odległość *on-line*)⁴² odnośnie do nakładania kar umownych wskazano jedynie, że w przypadku wypowiedzenia lub nieprzystąpienia do realizacji umowy z przyczyn leżących po stronie przyjmującego zlecenie zapłaci on zleceniodawcy karę umowną w wysokości 10% wynagrodzenia. Jednocześnie w umowie zlecenia, w szczególności na, sporządzanie projektów pism urzędowych, wezwań i zawiadomień w sprawach karnych postanowiono, że jeżeli zleceniobiorca wykona zlecenie w sposób nienależyty, nierzetelny – zleceniobiorca może potrącić do 10% wynagrodzenia. Powyższe zapisy budzą wątpliwości w szczególności z uwagi chociażby na brak zapisów o karach za nieterminowe wykonanie zlecenia/dzieła, a w ostatnim przypadku również za wyłączenie możliwości potrącenia części wynagrodzenia za nienależyte, nierzetelne wykonanie zlecenia. Zaznaczyć należy, że we

³⁸ Z dnia 5 września 2019 r. nr K-1131-15/19 zawarta na maksymalną kwotę 7 408,80 zł na okres od 9 września 2019 r. do 8 grudnia 2019 r.

³⁹ Powyższe wynika z pieczętki przystawionej na dokumencie

⁴⁰ Wszystkich na przygotowanie i wygłoszenie wykładu na szkoleniach dla stażystów, na przeprowadzenie walidacji samooceny audytu wewnętrznego w SO za 2018 r.(umowa nr AW-0923-3/2019), na przeprowadzenie szkoleń nt.: Zasad współpracy pomiędzy pracodawcą a związkami zawodowymi w świetle ostatnich zmian w prawie pracy (umowa nr K-152-12/20) oraz nowej ustawy Prawo zamówień publicznych (umowa nr K-152-38/20),

⁴¹ Nr K-113-1/20 i Nr K-113-7/20

⁴² Nr K-150-1-42/20

wszystkich umowach znajdował się zapis, że w sprawach nieunormowanych umową mają zastosowanie przepisy *kodeksu cywilnego*. Zapis tej treści w umowie oczywiście nie pozbawia zleceniodawcy możliwości dochodzenia od wykonawcy umowy odpowiedzialności na zasadach ogólnych uregulowanych w *kodeksie cywilnym*, jednakże dochodzenie odszkodowania na ww. zasadach ogólnych *kodeksu cywilnego* jest z reguły czasochłonne i wiąże się z określonymi trudnościami dowodowymi. Ponadto, warunkiem skutecznego egzekwowania kary jest odpowiednie jej zastrzeżenie w umowie, tj. zawarcie w niej, oprócz postanowień o naruszeniu danego umownego zobowiązania, również zapisów o karze. Istotnym jest jednocześnie, ażeby określenie naruszenia było możliwie jak najbardziej precyzyjne.

Ponadto, w przypadku wszystkich umów brak udokumentowania konieczności ich zawarcia. Z rejestrów umów wynika, że wnioskodawcą zawarcia umów był Dyrektor SO, a w jednym przypadku ██████████.

[akta kontroli str. 2769-3056]

Umowy cywilnoprawne zawierane przez Sąd z KO i jego zastępcami.

W latach 2014-2019 z KO zawierano umowy cywilnoprawne na przeprowadzenie egzaminów na kuratora zawodowego i wykładów dla stażystów, a z jego zastępcami wyłącznie na przeprowadzenie egzaminów na kuratora zawodowego, co przedstawia poniższa tabela:

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Umowy z KO na przeprowadzenie egzaminów	5	4	1	2	0	2
Umowy z KO na przeprowadzenie wykładów	1	1	2	2	2	2
Umowy z zastępcami KO	1	4	1	2	0	2
Łączna liczba umów	7	9	4	6	2	6

Z powyższego wynika, że łącznie w ww. latach z KO i jego zastępcami zawarto 34 umowy cywilnoprawne, w tym z KO 24 i 10 z jego zastępcami. Z tytułu ww. umów Sąd poniósł wydatki w kwocie 4 311,88 zł. Podstawą do zawarcia umów dotyczących egzaminów na kuratora zawodowego były Zarządzenia Prezesa SO powołujące składy Komisji Egzaminacyjnych. Stawki wynagrodzenia w ramach ww. umów zostały ustalone w wysokości 1,0% miesięcznego wynagrodzenia sędziego apelacyjnego w pierwszej stawce awansowej, za każdego aplikanta zdającego egzamin i tak wynosiło: w 2014 i 2015 r. 99,34 zł, w 2016 r. – 106,01 zł, w 2017 r. 110,52 zł i w 2019 r. 124,33 zł.

Odnosnie do umów na szkolenie stażystów wynagrodzenie zostało ustalone z zastosowaniem stawek określonych *decyzją w sprawie wysokości wynagrodzenia*. Wskazać natomiast należy, że w umowach nie wskazano tematu wykładu, a jedynie zaznaczono, że

wykład zgodnie z planem szkolenia. Temat wykładów⁴³ wskazywano w zarządzeniach do wypłaty Dyrektora. Ponadto od 2017 r.⁴⁴ w treści ww. umów dodawano informacje, że wykonanie czynności będących przedmiotem umowy odbywa się poza czasem świadczenia pracy na podstawie umowy o pracę.

[akta kontroli str. 3529-3748]

3. Dodatkowe składniki wynagrodzeń Kuratora Okręgowego i jego zastępców.

Przedmiotowy obszar działalności Sądu ocenia się negatywnie z uwagi na:

- faktyczne traktowanie dodatków specjalnych dla KO i jego zastępców jako stałego elementu wynagrodzenia, co jest sprzeczne z rekomendacjami zawartymi w piśmie Łukasza Piebiaka, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z 24 sierpnia 2018 r.⁴⁵,
- wydanie przez Wiceprezesa SO w dniu 1 października, 2018 r. decyzji dotyczących dodatków specjalnych dla KO i jego zastępców bez uprzedniej akceptacji Dyrektora SO i wypłacenie dodatków specjalnych na podstawie ww. wadliwych decyzji,
- przypadki niesporządzenia i niebieżącego sporządzenia *zakresów obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika* urzędników wyznaczonych do obsługi biura kuratora okręgowego;
- przyznawania nagród KO i jego zastępcom bez wskazania szczegółowego uzasadnienia, tj. szczególnych osiągnięć w pracy kuratora okręgowego skutkujących uznaniem zasadności przyznanego wyróżnienia.

W SO w badanym okresie nie opracowano wewnętrznych regulacji dotyczących zasad wynagradzania, w tym przyznawania dodatków specjalnych dla KO i jego zastępców.

3.1. Stan zatrudnienia w komórce organizacyjnej SO związanej z działalnością KO i jego zastępców.

W latach 2014 – 2019, tj. w okresie objętym kontrolą, funkcję KO pełnili Urszula Mundziakiewicz⁴⁶ oraz Rafał Sitkarz⁴⁷. Jednocześnie w ww. okresie w SO zatrudnionych było dwóch zastępców kuratora okręgowego: Jadwiga Sawczuk (kurator ds. rodzinnych i opiekuńczych)⁴⁸ i Piotr Wesółowski (kurator ds. dorosłych)⁴⁹. Stwierdzono, że w celu

⁴³ Zawsze taki sam: współpraca sekretariatów sądowych z Zespołami Kuratorskiej Służby Sądowej.

⁴⁴ Druga umowa nr A-1150-26/17 z 21 czerwca 2017 r.

⁴⁵ znak DWOiP-II-054-15/18

⁴⁶ Od 1 stycznia do 9 kwietnia 2014 r.

⁴⁷ Od 9 kwietnia 2014 r. do 9 kwietnia 2020 r.

⁴⁸ Od 1 maja 2008 r. do 30 marca 2020 r.

udzielenia KO pomocy przy wykonywaniu zadań nie delegowano z sądu rejonowego żadnego kuratora zawodowego. Wyznaczono natomiast urzędników którzy, obsługiwali KO i jego zastępców (w części etatu) w okresie:

- od 1 maja 2012 r. do 18 grudnia 2017 r. – inspektor/starszy inspektor w Oddziale Administracyjnym (dalej: OAdm.)/sekretariat KO⁵⁰,
- od 1 listopada 2017 r. do 31 marca 2018 r. – inspektor (nie opracowano zakresu obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności)⁵¹,
- od 1 kwietnia do 30 września 2018 r. – inspektor w OAdm.⁵²,
- od 19 sierpnia 2017 r. do chwili obecnej – inspektor w OAdm.⁵³.

Zgodnie z powierzonymi zakresami obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności do ich zadań w powyższym zakresie w szczególności należało:

- przyjmowanie i rozdzielanie korespondencji KO i jego zastępców,
- przygotowywanie projektów pism i przepisywanie pism zleconych przez KO i jego zastępców,
- inne czynności bieżące zlecone przez KO i jego zastępców,
- opracowanie zbiorczych zestawień statystycznych dotyczących Kuratorskiej Służby Sądowej okręgu opolskiego⁵⁴
- obsługa administracyjna posiedzeń Zgromadzenia Okręgowego Kuratorów, narad z kierownikami zespołów, szkoleń i konferencji organizowanych przez KO⁵⁵.

Wskazać należy, że w przypadku jednego pracownika nie opracowano zakresu obowiązków, a w przypadku drugiego zatrudnionego do obsługi KO od 19 sierpnia 2017 r. zakres obowiązków opracowano prawie dwa lata później, tj. 2 maja 2019 r.

[akta kontroli str. 3749, 3885-3898]

3.2. Zakresy obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności kuratora okręgowego i jego zastępców.

Udostępnione w ramach kontroli zakresy czynności KO i jego zastępców zawierają daty sporządzenia. Zostały również opatrzone datą przyjęcia powierzonych obowiązków, jak

⁴⁹ Od 1 czerwca 2008 r. do 31 maja 2014 r. i od 1 stycznia 2015 r. do chwili obecnej.

⁵⁰ ██████████

⁵¹ ██████████

⁵² ██████████

⁵³ ██████████

⁵⁴ Od 5 grudnia 2016 r.

⁵⁵ Od 5 grudnia 2016 r.

również zatwierdzone przez Wiceprezesa lub Prezesa SO. Zakres działań KO został określony przepisami *ustawy o ks*, co też zostało powielone w przedmiotowych zakresach obowiązków. Zakresy zastępców KO zostały opracowane przez KO.

[akta kontroli str. 3750-3769]

3.3. Wynagrodzenia zasadnicze kuratora okręgowego i jego zastępców.

Wynagrodzenia zasadnicze kuratorów zawodowych oraz aplikantów kuratorskich ustala się przy zastosowaniu mnożników kwoty bazowej⁵⁶, zwanej dalej „kwotą bazową”, o której mowa w art. 14 ust. 1 *ustawy o ks*, określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie *wynagrodzeń kuratorów zawodowych i aplikantów kuratorskich*⁵⁷. KO i jego zastępcy otrzymywali wynagrodzenie zasadnicze oraz dodatek za wieloletnią pracę w wysokości określonej w obowiązujących w kontrolowanym okresie *rozporządzeniach w sprawie wynagrodzeń* oraz *ustawie o ks*.

KO i jego zastępcom, na mocy art. 14 ust. 2 *ustawy o ks*, przysługuje dodatek funkcyjny wynoszący odpowiednio: 70-110 i 50-70 procent kwoty bazowej. Ustalono, że dodatek funkcyjny dla KO i jego zastępców w badanym okresie przyznany był w maksymalnej wysokości dopuszczonej przepisami prawa i wynosił odpowiednio: 110 i 70 procent kwoty bazowej.

[akta kontroli str. 3764-3786]

3.4. Zasadność i wypłaty dodatkowych składników wynagrodzeń dla KO i jego zastępców.

Dodatki specjalne

Kuratorowi zawodowemu może być przyznany na czas określony dodatek specjalny, do wysokości 40% wynagrodzenia zasadniczego powiększonego o kwotę przyznanego dodatku funkcyjnego, w ramach posiadanych środków określonych na wynagrodzenia osobowe kuratorów zawodowych. Dodatek specjalny w wysokości, o której mowa w art. 14 ust. 4 *ustawy o ks*, może być przyznany kuratorowi z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych, w szczególności za prowadzenie zajęć w ośrodku kuratorskim, przez właściwego prezesa sądu⁵⁸.

⁵⁶ W latach 2014 – 2015 mnożnik kwoty bazowej wynosił 2,30. W 2016 r. – 2,44; w 2017 r. – 2,47; w 2018 r. – 2,51, natomiast w 2019 r. – 2,56.

⁵⁷ Dz. U. Nr 239, poz. 2037 oraz Dz.U. z 2016 r., poz. 1547

⁵⁸ § 5 rozporządzenia w sprawie *wynagrodzeń*.

Dodatkowo, Ministerstwo Sprawiedliwości wydało w przedmiotowym zakresie rekomendacje⁵⁹ (dalej: *rekomendacje MS*) określając przesłanki jakie winny być spełnione do przyznania dodatku specjalnego⁶⁰, w tym precyzując sposób ustalania jego wysokości oraz okres na jaki może być przyznany. Wskazano również elementy jakie powinna zawierać każda decyzja o przyznaniu dodatku specjalnego, tj. m.in. wysokość oraz okres na jaki dodatek został przyznany oraz uzasadnienie przyznania przedmiotowego dodatku.

W okresie od 1 października 2014 r. do 25 lipca 2017 r. przyznano KO i jego zastępcom po cztery razy dodatki specjalne każdorazowo na okres roku, od września do sierpnia⁶¹. Odnośnie do dodatków specjalnych przyznanych od września 2016 r. do sierpnia 2017 r. Dyrektor SO potwierdził, że środki na przyznanie dodatków specjalnych zostały zabezpieczone w budżecie SO⁶².

Wskazać należy, że Wiceprezes SO⁶³ pismami z dnia 1 października 2018 r. przyznał KO i jego zastępcom dodatki specjalne na okres od 1 września do 31 grudnia 2018 r.⁶⁴ Pismem z następnego dnia Dyrektor SO poinformował Wiceprezesa SO, że wstrzymuje realizację przedmiotowych dodatków do czasu uzyskania środków finansowych na ten cel. Z pisma Wiceprezesa SO z dnia 25 października 2018r. skierowanego do Dyrektora Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wynika, iż już pismem z dnia 21 czerwca 2018 r. występował on do Dyrektora SO o zabezpieczenie środków finansowych na ww. dodatki. Brak jednak informacji o akceptacji powyższego przez Dyrektora SO. Z powyższego wynika, że naruszono postanowienia art. 179 § 1a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. *Prawo o ustroju sądów powszechnych*⁶⁵, dalej: *usp* zgodnie, z którymi czynności prezesa sądu wywołujące skutki finansowe nieujęte w planie finansowym sądu wymagają, dla ich ważności, uprzedniej akceptacji właściwego dyrektora sądu, z wyjątkiem zarządzeń dotyczących kosztów sądowych orzeczonych przez sąd. Pismem z dnia 20 grudnia 2018 r. Dyrektor SA we Wrocławiu zawiadomił Dyrektora SO o dokonaniu zmian w planie finansowym SO, w tym dokonał zwiększenia w § 4010 – *kuratorzy*. Pismami odpowiednio z dnia 20 i 27 grudnia

⁵⁹ Pismo Łukasza Piebiaka, Podsekretarza Stanu MS z 24 sierpnia 2018 r., znak DWOiP-II-054-15/18.

⁶⁰ Okresowe (nie doraźnie zwiększenie obowiązków służbowych, skutkujące wykonywaniem czynności, o których mowa w art. 37 ust. 2 *ustawy o ks*; okresowe powierzenie zadań lub czynności, które nie polegają na bieżącym wykonywaniu zadań określonych bezpośrednio w *ustawie o ks*).

⁶¹ Przedmiotowe dodatki specjalne KO i jego zastępcom przyznawali: 1 października 2014 r. Wiceprezes SO, Anna Korwin-Piotrowska, 23 lipca 2015 r. Wiceprezes SO, Jerzy Połukord, 2 sierpnia 2016 r. Prezes SO, Jerzy Połukord i 25 lipca 2017 r. Wiceprezes SO, Paweł Mehl.

⁶² Pismo znak: D-3111-7/16 z 28 lipca 2016 r.

⁶³ Paweł Mehl.

⁶⁴ KO przyznano dodatek specjalny w wysokości [REDAKTOWANE], a jego zastępcom po [REDAKTOWANE] miesięcznie.

⁶⁵ Dz. U z 2018, poz. 23, Dz. U. z 2019, poz. 52 i Dz. U. z 2020 poz. 365 i 2072.

2018 r. Dyrektor SO, w nawiązaniu do pism Wiceprezesa z dnia 1 października 2018 r. zarządził wypłatę dodatków za okres odpowiednio: od 1 września do 31 października 2018 r. i od 1 listopada do 31 grudnia 2018 r. Z powyższego wynika, że ww. dodatki specjalne zostały wypłacone na podstawie wadliwych decyzji.

Wątpliwości budzi przyznawanie dodatków specjalnych KO i jego zastępcom praktycznie nieprzerwalnie w prawie całym okresie objętym kontrolą, tj. do czerwca 2019 r.⁶⁶ (choć były wypłacane z opóźnieniem). Powyższe wskazuje, że przedmiotowe dodatki były faktycznie traktowane jako stały element wynagrodzenia, co jest sprzeczne z ww. *rekomendacjami MS*.

Neguje się ponadto wydanie przez Wiceprezesa SO w dniu 1 października 2018 r. decyzji dotyczących dodatków specjalnych dla KO i jego zastępców na okres od 1 września do 31 grudnia 2018 r. bez uprzedniej akceptacji Dyrektora SO. Wysokość przyznanych dodatków specjalnych była zróżnicowana i stanowiła procentową wartość wynagrodzenia zasadniczego KO powiększonego o kwotę przyznanego dodatku funkcyjnego w przypadku KO od 25% do 35%, a w przypadku jego zastępców od 15% do 30% jego wartości.

Ponadto, w latach 2014 – 2019 nie wystąpiły przypadki długotrwałej nieobecności KO i jego zastępców. Absencja w pracy zasadniczo wynikała z wykorzystania urlopów. W okresach urlopu KO i jego zastępcy otrzymywali dodatki specjalne, co wynikało z art. 172 *Kodeksu pracy*⁶⁷.

[akta kontroli str. 3787-3884]

Nagrody

Zarządzeniem Prezesa SO i Dyrektora SO z dnia 31 października 2018 r. Nr A-01010-11/18 wprowadzono Regulamin Nagród w SO. Przedmiotowe zarządzenie zostało uchylone zarządzeniem Prezesa SO i Dyrektora SO z dnia 9 sierpnia 2019 r. wprowadzającym („nowy”) Regulamin Nagród w SO. W pierwszym Regulaminie wskazano, że nagroda może być przyznana pracownikowi za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej i wskazano w szczególności sześć takich okoliczności (pkt II 8 Regulaminu). Zauważyć należy, że kontrolerom przedłożono pisma Wiceprezesa SO z dnia 14 grudnia 2018 r. przyznające KO i jego zastępcom nagrody, w których dokładnie przytoczono ww. pkt Regulaminu. W Regulaminie z 2019 r. wysokość nagrody, w szczególności uzależniono od absencji pracownika związanych ze zwolnieniami lekarskimi i urlopami związanymi z rodzicielstwem.

~~Wobec powyższego, w tym zakresie, nie przedstawiono do nich uzasadnień.~~

⁶⁷ Art. 172 - za czas urlopu pracownikowi przysługuje wynagrodzenie, jakie by otrzymał, gdyby w tym czasie pracował.

Nagrody przyznawane były w zróżnicowanej wysokości dwa-trzy razy w roku, poza wyżej opisanymi nagrodami z dnia 14 grudnia 2018 r., co do zasady z lakonicznym uzasadnieniem cyt. „za wydajną i efektywną pracę”, czyli bez faktycznego udokumentowania uzasadnienia do ich przyznania. W latach 2014-2019 KO i jego zastępcom przyznano nagrody w łącznej wysokości ██████████⁶⁸, w tym w 2014 r. – ██████████ zł, w 2015 r. – ██████████ zł, w 2016 r. – ██████████ zł, w 2017 r. – ██████████ zł, w 2018 r. – ██████████ zł i w 2019 r. – ██████████ zł.

Nadmienić należy, że w przywołanym powyżej przepisie *ustawy o ks* wyraźnie określono, że nagrodę można przyznać za szczególne osiągnięcia w pracy. Uznanie tego polega w tym przypadku na decyzji pracodawcy czy taką nagrodę przyznać czy też nie, a tym samym nie zwalnia z obowiązku racjonalnego uzasadnienia do jej przyznania i dokumentowania powyższego. Nagroda jest bowiem dodatkowym i szczególnym wyróżnieniem pracownika, a nie stałym dodatkiem do pobieranego wynagrodzenia przyznawanym wszystkim pracownikom bez wyjątku.

[akta kontroli str. 3900-3912]

4.5. Podejmowanie dodatkowego zatrudnienia przez KO i jego zastępców.

Kurator zawodowy nie może podejmować dodatkowego zatrudnienia bez zgody prezesa sądu okręgowego. Kuratorowi zawodowemu nie wolno także podejmować innego zajęcia ani sposobu zarobkowania, które przeszkadzałyby w pełnieniu obowiązków kuratora sądowego, mogło osłabiać zaufanie do jego bezstronności lub podważać zaufanie do sądu, co wynika z art. 15 *ustawy o ks*.

W dniu 3 listopada 2017 r. Prezes SO, na wniosek KO, wyraził zgodę na podjęcie przez niego dodatkowego zatrudnienia w postaci prowadzenia szkoleń w zakresie współpracy kuratorskiej służby sądowej z instytucjami sektora pomocy społecznej oraz innymi instytucjami i organizacjami, w tym pozarządowymi.

[akta kontroli str. 3913-3914]

5. Forma zatrudnienia pracowników Sądu.

Badany obszar oceniono pozytywnie. Osoby realizujące zadania w Sądzie są pracownikami tego Sądu. Stwierdzono⁶⁹, że cyt. „*brak w Sądzie (...) wewnętrznych pisemnych regulacji odnośnie zatrudnienia pracowników, a także przenoszenia w ramach struktury Sądu. (...) z biegiem lat wykształciła się praktyka polegająca na:*

⁶⁸ KO – ██████████ zastępca KO ds. rodzinnych – ██████████ i zastępca ds. karnych ██████████

⁶⁹ Patrz wyjaśnienia ██████████ Kierownika Oddziału Kadr w SO

dy

- ogłaszaniu na wewnętrznym portalu sądu (intranecie) wszystkich wolnych etatów w Sądzie z możliwością zgłaszania wniosków przez pracowników o przeniesienie na przedmiotowe miejsce (w momencie zgłoszenia się więcej niż jednej osoby – zostaje przeprowadzony wewnętrzny konkurs);

- przeprowadzaniu konkursów na wolne stanowiska kierownicze w komórkach sądu poprzez ogłaszanie konkursu na wewnętrznym portalu sądu (intranecie);

- zatrudnianiu pracowników obsługi również poprzez procedurę konkursową;

(...) w Sądzie (...) brak jest sformalizowanej polityki płacowej; szczególne zasady wynagradzania (...) opierają się na rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie stanowisk i szczególnych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury oraz odbywania stażu urzędniczego”. W odpowiedzi na zapytanie jak w latach 2019-2020 kształtowała się struktura zatrudnienia w Sądzie wskazano⁷⁰, iż cyt. „Z powodu dużej fluktuacji kadry pracowniczej zachodziła konieczność przeprowadzania naboru na wolne stanowiska asystenckie, urzędnicze, specjalistów OZSS oraz innych pracowników (obsługi). Zostało przeprowadzonych szereg konkursów na zastępstwo pracownika, w czasie długotrwałej, usprawiedliwionej nieobecności w pracy. Dotyczy to przede wszystkim urzędników”.

Badaniu poddane zostały Spisy spraw z lat 2019-2020 oraz dane wykazane w sprawozdaniach udostępnionych przez SO. Zgodnie ze Spisem spraw obrazującym zatrudnienie w SO:

- w 2019 r. widnieje 68 spraw,
- w 2020 r. widnieją 54 sprawy,

w tym umowy o pracę, porozumienia zmieniające warunki pracy (umowa na czas nieokreślony, wyższy wymiar czasu pracy) umowy o pracę na zastępstwo, angaż po stażu urzędniczym. Zgodnie zaś ze Spisami spraw obrazującym rozwiązanie stosunku pracy oraz przejście w stan spoczynku, emerytury i renty, w SO:

- w 2019 r. widnieje odpowiednio 35 spraw i 21 spraw,
- w 2020 r. widnieją odpowiednio 32 sprawy i 19 spraw.

Limit etatów (bez zmian w obydwu latach) oraz obsada na koniec każdego roku kształtowały się w SO w poszczególnych grupach następująco:

- sędziowie - 57 limit (pełna obsada na koniec 2019 r. i 2020 r.),
- asystenci - 18 limit (22 etaty na koniec 2019 r.),
- inni pracownicy - 16 limit (pełna obsada na koniec 2019 r. i 2020 r.),

⁷⁰ Pismo z 5 marca 2021 r. Dyrektora SO (odpowiedź na wniosek nr 3 z 4 marca 2021 r.).

– specjaliści OZSS - 14 limit (pełna obsada na koniec 2019 r. oraz 13,5 etatu na koniec 2020 r.),

– urzędnicy - 130 limit (129,5 etatu na koniec 2019 r. oraz pełna obsada na koniec 2020 r.)

W przypadku kuratorów limit uległ zmniejszeniu z 3 do 2 etatów (pełna obsada na koniec 2019 r. i 2020 r.)

W odpowiedzi na zapytanie czy w latach 2019-2020 w ramach angażowania pracowników do pracy w SO, byli oni zatrudniani bezpośrednio czy też korzystano z usług agencji zatrudnienia/firm outsourcingowych wyjaśniono⁷¹, iż cyt. „*W Sądzie (...) nie korzystano z usług żadnej agencji pracy. Wszystkich pracowników zatrudniamy samodzielnie, bezpośrednio po przeprowadzonych konkursach. Skład Komisji konkursowej stanowią zawsze doświadczeni pracownicy Sądu*”.

[akta kontroli str. 2767-2768, 3057-3090]

6. Prawdliwość dokumentowania i ewidencjonowania wydatków.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości*⁷² (dalej: *uor*) jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. Kierownik jednostki ponosi odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości określonych ustawą również w przypadku, gdy określone obowiązki w zakresie rachunkowości zostaną powierzone innej osobie za jej zgodą. Ww. ustawa określa, m.in.: zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych (rozdział 2 *uor*) oraz elementy jakie co najmniej powinien zawierać dowód księgowy (art. 21 *uor*). Ponadto określa również zasady dekretowania i ujmowania w ewidencji syntetycznej i analitycznej operacji gospodarczych.

Wszystkie dokumenty księgowe poddane kontroli spełniały wymogi w zakresie dowodu księgowego określone w art. 21 *uor*. Dokumenty dotyczące wydatków, zawierały adnotacje o przeprowadzonej kontroli wstępnej, pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, o sposobie zagospodarowania i przeznaczenia zakupionego towaru lub miejsca zrealizowanej usługi, dokonane przez osoby upoważnione do przedmiotowych czynności. Dokumenty zostały zatwierdzone przez Dyrektora. Dokonane wydatki zostały prawidłowo zakwalifikowane i ujęte w ewidencji księgowej Sądu. Płatności zobowiązań zostały dokonane w terminach wynikających z zawartych umów czy też wystawionych przez kontrahentów faktur.

⁷¹ Pismo z 5 marca 2021 r. Dyrektora SO (odpowiedź na *wniosek nr 3* z 4 marca 2021 r.).

⁷² Dz. U. z 2017 r. poz. 2342 (ze zm.). Obecnie Dz. U. z 2019 r., poz. 351.

SR w Głubczycach. Tym samym przedmiotowa *umowa o działalności socjalnej* została zawarta przez uprawnionych do reprezentowania pracodawców.

Przedmiotowa *umowa o działalności socjalnej* (obowiązująca w 2019 r.), określała przedmiot wspólnej działalności oraz tryb wypowiedzenia i rozwiązania umowy, jednakże nie określała zasad ani sposobu rozliczeń, jak również nie zawierała postanowień, które gwarantowałyby skuteczny nadzór nad realizacją jej postanowień. Zgodnie z § 2 umowy pracodawcy, będący stronami umowy, postanawiają ustanowić SO koordynatorem i administratorem wspólnej działalności socjalnej. Treść umowy nie definiuje jednak jakie obowiązki, uprawnienia i odpowiedzialność spoczywają na koordynatorze i administratorze.

Z dniem 31 grudnia 2019 r. na mocy zawartych porozumień⁷⁴ *umowa o działalności socjalnej* uległa rozwiązaniu. Tym samym przestały obowiązywać zapisy normujące działalność *zfs* określoną w *Regulaminie zfs* z 2016 r.. Zatem od dnia 1 stycznia 2020 r. sądy funkcyjne powinny samodzielnie prowadzić działalność socjalną na podstawie swoich regulaminów i do wysokości posiadanych środków finansowych. Podkreślić należy, że w ww. *Porozumieniach* nie zawarto uregulowań co do zasad podziału środków zgromadzonych/pozostałych na wyodrębnionym rachunku bankowym czy też odnośnie do zasad spłat wcześniej przyznanych pracownikom pożyczek.

[akta kontroli str. 3168-3175]

7.2. Wdrożenie zasad i warunków korzystania z usług i świadczeń *zfs*.

Pracodawca w regulaminie ustalonym z zakładową organizacją związkową albo z pracownikiem wybranym przez załogę do reprezentowania jej interesów (jeśli w zakładzie pracy nie działa zakładowa organizacja związkowa) określa zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z *zfs* oraz zasady przeznaczania środków *zfs* na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej (art. 8 ust. 2 *ustawy o zfs* w związku z art. 27 *ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych*⁷⁵ (dalej: *ustawa o zw. zawodowych*). Gospodarowania środkami *zfs* ma charakter autonomiczny⁷⁶ i odbywa się w ramach przepisów powyższych ustaw oraz samodzielnie ustanowionego regulaminu.

⁷⁴ - z 14 listopada 2019 r. zawarte pomiędzy SO Opole oraz SR w Oleśnie. Sygnatariuszami porozumienia byli Prezes SO i prezes SR w Oleśnie, SSR Ewa Kowalczyk oraz Dyrektor SO oraz - z 27 listopada 2019 r. zawarte pomiędzy SO Opole oraz SR w Głubczycach. Sygnatariuszami porozumienia byli Prezes SO i wz. prezesa SR. Przewodniczący I Wydz. Cywilnego SR w Głubczycach, SSR [redacted] oraz Dyrektor SO.

⁷⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 263.

⁷⁶ Fundusz świadczeń socjalnych ma charakter autonomiczny i środki na nim zgromadzone nie stanowią środków podmiotu, który go tworzy.

Zgodnie z § 3 umowy o działalności socjalnej wspólna działalność socjalna miała polegać na stosowaniu postanowień *Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Sądu Okręgowego w Opolu*.

Na podstawie art. 22 § 1 i art. 31a § 1 *usp*, art. 8 ust. 2 ustawy o *zfsś* oraz art. 27 ustawy o *zw. zawodowych* zarządzeniami Prezesa SO i Dyrektora SO odpowiednio z dnia:

- 1 czerwca 2016 r.⁷⁷ (A-01010-4/16) ustalono *Regulamin zakładowego funduszu świadczeń w Sądzie Okręgowym w Opolu* (dalej *Regulamin zfsś 2016*), który wszedł w życie z dniem podpisania i podlegał publikacji. Jego projekt został opracowany na podstawie zaleceń pokontrolnych Państwowej Inspekcji Pracy oraz przeprowadzonego audytu wewnętrznego⁷⁸. Pod wydrukiem wiadomości e-mail datowanej 12 maja 2016 r.⁷⁹. znajdują się odręczne adnotacje i podpisy o wstępnej akceptacji przedmiotowego dokumentu przez związki zawodowe⁸⁰.
- 16 maja 2020 r. (A-0212-11/20) ustalono *Regulamin zakładowego funduszu świadczeń w Sądzie Okręgowym w Opolu* (dalej *Regulamin zfsś 2020*). Zarządzenie miało wejść w życie po upływie 14 dni od opublikowania go na stronie internetowej SO, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2020 r. Przy czym na stronie <https://www.opole.so.gov.pl/> kontrolujący nie odnaleźli informacji dotyczących upublicznienia przedmiotowego regulaminu. Wyjaśniono⁸¹ cyt. „Regulamin zfsś wraz z załącznikami został umieszczony na stronie wewnętrznej Sądu (intranet) oraz został przesłany do Sędziów w stanie spoczynku oraz emerytów i rencistów wraz z kwestionariuszem osobowym i oświadczeniem o sytuacji rodzinnej”. W odniesieniu do akceptacji przez związki zawodowe stwierdzono, że pod projektem Zarządzenia widnieje pieczętka i nieczytelny podpis Międzyzakładowej Organizacji Związkowej Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Solidarność Pracowników Sądownictwa i Prokuratury. Ponadto udostępniono kopię pisma z dnia 8 kwietnia 2020 r., w którym Przewodniczący Międzyzakładowej Organizacji Związkowej Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Kuratorów Sądowych Okręgu Opolskiego, Aleksandra Szydło informuje, że w odpowiedzi na pismo znak K-070-9/20 z dnia 6 kwietnia 2020 r. akceptuje projekt nowego *Regulaminu zfsś 2020*.

⁷⁷ Przedmiotowe zarządzenie zostało zmienione Zarządzeniem Prezesa i Dyrektora SO nr A-0212-2/20 z dnia 28 stycznia 2020 r. zmieniono *Regulamin zakładowego funduszu świadczeń w Sądzie Okręgowym w Opolu*.

⁷⁸ Co wynika z e-maila z dnia 12 maja 2016 r. skierowanego przez ██████████, specjalistę ds. socjalnych i szkoleń SO do: ██████████ z SR Głubczyce oraz ██████████ z SR Oleśno.

⁷⁹ Skierowanej przez ██████████ do SR Głubczyce SR Oleśno i przekazującej projekt nowego regulaminu ZFŚS wraz z projektem porozumienia.

⁸⁰ Niezależny Związek Zawodowy Pracowników Sądów Powszechnych Okręgu Opolskiego

⁸¹ pismo z 17 lutego 2021 r. Dyrektora SO (odpowiedź na *wniosek nr 1* z 12 lutego 2021 r.).

Następnie (jak wynika z udostępnionej notatki), 18 sierpnia 2020 r. Dyrektor SO w obecności przedstawicieli związków zawodowych dokonał interpretacji zapisów obowiązującego *Regulaminu zfs*s 2020 (art. 5 pkt 1 i 2 oraz załącznika nr 1). Z treści notatki wynika, iż ww. interpretacja miała być podana do wiadomości wszystkich pracowników. Poza podpisami Dyrektora SO oraz przedstawicieli związków zawodowych⁸² pod notatką znajduje się adnotacja „Akceptuję” Prezesa SO.

Brak jest natomiast, poza pisemnym wyjaśnieniem, dokumentacji potwierdzającej ewentualny sposób zapoznawania emerytów, rencistów korzystających ze świadczeń z postanowieniami *Regulaminu zfs*s oraz dostępności do niego.

Z treścią ww. Regulaminów wynika, że środki *zfs*s przeznaczane miały być:

w 2019 r.	w 2020 r.
<ul style="list-style-type: none"> - finansowanie różnych form wypoczynku urlopowego, a w tym czasów organizowanych we własnym zakresie – tzw. „wczasy pod gruszą”, - finansowanie zorganizowanego wypoczynku dzieci w formie np. wycieczek, kolonii, zimowisk, obozów, - finansowanie wypoczynku i rekreacji pracowników oraz członków ich rodzin w formie tzw. imprez grupowych (wycieczek, rajdów, spływów, wyjazdów na narty), - finansowanie organizacji imprez kulturalno-oświatowych i rekreacyjno-sportowych, - zakup biletów wstępu na imprezy kulturalno-rozrywkowe i sportowe, - finansowanie czynnej działalności sportowej i rekreacyjnej (karnety na basen, wynajem hali sportowej itp.), - pomoc finansową, - pożyczki zwrotne na cele mieszkaniowe, - zakup paczek dla dzieci pracowników, - finansowanie innych form pomocy, zgodnych z przepisami i zawartych w rocznym preliminarzu. 	<ul style="list-style-type: none"> - dofinansowanie do różnych form wypoczynku urlopowego pracownika, - wypłatę świadczenia pieniężnego w związku ze zwiększonymi wydatkami w okresie Świąt Bożego Narodzenia (tzw. karpiego), - dofinansowanie do wydatków na cele kulturalno-oświatowe i sportowo-rekreacyjne, poniesione przez pracowników i/lub członków ich rodzin oraz byłych pracowników, - pożyczki zwrotne na cele mieszkaniowe, - dofinansowanie paczki mikołajkowej dla dzieci do 18 roku życia, jako pomocy w związku ze zwiększonymi wydatkami w okresie świątecznym, - dofinansowanie do różnych form wypoczynku dzieci do 18 roku życia, - inne formy pomocy finansowej i rzeczowej, zgodnie z przepisami i zawarte w rocznym preliminarzu, w tym zapomóg losowych i socjalnych.

Zgodnie z art. 8 ustawy o *zfs*s, przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. Krąg osób uprawnionych do korzystania z *zfs*s jak i kryteria przyznawania wsparcia zostały określone w *Regulaminach zfs*s. Zgodnie z § 4 *Regulaminu zfs*s 2016 oraz § 5 *Regulaminu zfs*s 2020 osoby uprawnione (wskazane

⁸² ██████████, Przewodniczącego Związku Zawodowego Pracowników Sądowych PRO-LEX oraz ██████████, Wiceprzewodniczącego Prezydium Krajowego Zarządu Krajowego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „AdRem” Przewodniczącego Zarządu MOZ Oddział we Wrocławiu

4

odpowiednio w § 2 oraz § 3 poszczególnych *Regulaminów*) składają oświadczenia o sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, świadczenia zaś przyznawane są uprawnionym według ustalanych przez Pracodawcę na wniosek Komisji Socjalnej tabeli progów dochodowych, kwot bazowych i kwot maksymalnych dopłat, stosownie do zatwierdzonego preliminarza. Udostępniono:

- *Plan finansowo-rzeczowy działalności zfśś w SO w 2019 r.*⁸³ (suma wydatków 608 000,00 zł, suma dochodów 612 649,00 zł) wraz z tabelami⁸⁴ obowiązujących w 2019 r. progów dochodowych, kwot bazowych i kwot maksymalnych dopłat,
- dwa egzemplarze⁸⁵ *Planu wydatków i dochodów Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej w roku 2020 dla SO* (suma wydatków 493 000,00 zł, suma dochodów 493 959,85 zł) oraz (suma wydatków 479 000,00 zł, suma dochodów 479 906,35 zł) wraz z tabelami⁸⁶ obowiązujących w 2020 r. progów dochodowych, kwot bazowych i kwot maksymalnych dopłat.

Stosownie do treści obydwu *Regulaminów zfśś* przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z *zfśś* uzależnione miało być od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu.

7.3. Ustalenie wysokości odpisu na zfśś oraz terminowość ich przekazywania na wyodrębniony rachunek zfśś.

Zfśś tworzy się z corocznego odpisu podstawowego, naliczanego w stosunku do przeciętnej liczby zatrudnionych. Sposób ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 marca 2009 r. w sprawie sposobu ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych w celu naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych⁸⁷ (dalej: *rozporządzenie w sprawie ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych*). Wysokość odpisu podstawowego na pracownika zatrudnionego w warunkach normalnych wynosi 37,5% kwoty przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzednim lub w drugim półroczu roku poprzedniego, jeżeli przeciętne wynagrodzenie z tego okresu stanowiło kwotę wyższą. Tym samym odpis na *zfśś* – kwota na jednego pracownika zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy przez cały rok w tzw. normalnych warunkach pracy:

⁸³ Datowany 20 listopada 2018 r.

⁸⁴ Datowanymi 22 marca 2019 r.

⁸⁵ Pierwszy datowany 31 grudnia 2019 r. oraz drugi datowany 17 listopada 2020 r.

⁸⁶ Datowanymi 28 lipca 2020 r.

⁸⁷ Dz. U. nr 43, poz. 349.

- w 2019 r. wyniosła 1 246,76 zł⁸⁸. Przy czym w związku ze zmianami przepisów do 31 października 2019 r. należało przekazać na konto bankowe zfśś różnicę kwoty odpisu, ustalonej wg planowanej liczby zatrudnionych, a następnie w grudniu 2019 r. należało dokonać korekty według faktycznej liczby zatrudnionych,
- w 2020 r. wyniosła 1 550,26 zł⁸⁹.

Z kolei na byłych pracowników (emerytów i rencistów, nad którymi jest sprawowana opieka socjalna), jak również na każdą zatrudnioną osobę, w stosunku do której orzeczono znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności pracodawca ma możliwość zwiększenia zfśś o 6,25% podstawy naliczenia odpisu na każdego emeryta lub rencistę, z którym pozostawał w stosunku pracy oraz na każdą zatrudnioną osobę, w stosunku do której orzeczono znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności. Przy czym podkreślenia wymaga, iż w związku ze zmianą wysokości kwoty odpisu podstawowego, zmieniła się również kwota odpisu na jednego emeryta lub rencistę w 2019 r. i wynosi 207,79 zł⁹⁰ natomiast w 2020 r. wyniosła 258,38 zł⁹¹

Obowiązujące w badanym okresie *umowy rachunku bankowego prowadzonego w złotych z wykorzystaniem międzysystemowego interfejsu B2B*⁹² pomiędzy Narodowym Bankiem Polskim Oddziałem Okręgowym w Opolu, a SO zawarto w dniach 3 marca 2016 r. i 6 listopada 2020 r. SO wypełnił art. 12 ust. 1 ustawy o zfśś, tj. środki funduszu gromadzone są na odrębnym rachunku bankowym.

Według ustawy o zfśś, równowartość dokonanych odpisów i zwiększeń naliczonych na dany rok kalendarzowy pracodawca jest zobowiązany przekazać na rachunek bankowy zfśś w terminie do 30 września. Przy czym pracodawcy tworzący zfśś mają obowiązek w terminie do 31 maja przekazać środki na rachunek bankowy zfśś i jest to pierwsza rata odpisów w kwocie stanowiącej co najmniej 75% równowartości odpisów. Zaś w grudniu należy dokonać korekty według faktycznej liczby zatrudnionych. Na podstawie przedłożonej dokumentacji ustalono, że:

⁸⁸ kwota wynika z tego, że w trakcie roku (w październiku 2019 r.) nastąpiła zmiana wysokości odpisu z mocą od 1 sierpnia 2019 r. (kwota przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia do 31 lipca 2019 r. wynosiła 3 278,14 zł a od 1 sierpnia 2019 r. wynosiła 3 389,90 zł) W związku z tym należało dokonać przeliczenia kwoty odpisu na 2019 r. w następujący sposób:

- 3 278,14 zł x 37,5% = 1.229,30 zł x 7/12 (odpis od 1 stycznia do 31 lipca 2019 r.) = 717,0917 oraz
3 389,90 zł x 37,5% = 1.271,21 zł x 5/12 (odpis od 1 sierpnia do 31 grudnia 2019 r.) = 529,6708, co łącznie daje kwotę 1 246,76 zł.

⁸⁹ 4 134,02 zł x 37,5% = 1 550,26 zł.

⁹⁰ Przeliczenie kwoty odpisu na 2019 r.: od stycznia do lipca – 204,88 zł, tj. 3 278,14 zł x 6,25% i od sierpnia do grudnia – 211,87 zł, tj. 3 389,90 zł x 6,25%.

⁹¹ 4 134,02 zł x 6,25%.

⁹² Pierwsza obowiązuje od 7 marca 2016 r. zaś kolejna od 16 listopada 2020 r. Z dniem wejścia w życie umowy z 16 listopada 2020 r. utraciła moc umowa z 3 marca 2016 r.

- w maju 2019 r. dokonano naliczenia odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 428 427,70 zł. Do końca maja przekazano na wyodrębniony rachunek bankowy środki w wysokości 323 000,00 zł zaś do końca września przekazano kolejne 105 000,00 zł, co daje w sumie 428 000,00 zł, tj. mniej o 427,70 zł niż kwota naliczonego odpisu. Z powyższego wynika, że do końca września 2019 r. nie przekazano 100% kwoty naliczenia, czym naruszono postanowienia art. 6 ust. 2 ustawy o zfsś.

Następnie w październiku w związku ze zmianą przepisów⁹³ zwiększono odpis na działalność zfsś w SO oraz sądach funkcyjnych o 9 049,26 zł. Łącznie do końca października 2019 r. przekazano na wyodrębniony rachunek 437 049,26 zł. W związku z końcowym rozliczeniem i przeliczeniem rzeczywistej liczby zatrudnionych w grudniu 2019 r. zwiększono przedmiotowy odpis o 6 114,29 zł. Po skorygowaniu, rzeczywisty odpis zfsś na 2019 rok wyniósł 443 163,55 zł i taką kwotę przekazano na rachunek bankowy zfsś prowadzony dla SO. Kwota naliczonego odpisu była mniejsza o 20 485,45 zł od wysokości zaplanowanych na ten cel w § 4440 środków, w tym:

- SO: plan 340 720,00 zł, po korekcie 317 770,52 zł (zmniejszenie o 22 949,48 zł),
- SR w Głubzycach 63 513,00 zł, po korekcie 65 477,42 zł (zwiększenie o 1 964,42 zł),
- SR w Oleśnie 59 416,00 zł, po korekcie 59 915,61 zł (zwiększenie o 499,61 zł).

Przy czym podkreślenia wymaga, wskazana w *Sprawozdaniu z działalności ZFŚS w Sądzie Okręgowym w Opolu oraz w Sądzie Rejonowym w Oleśnie i Sądzie Rejonowym w Głubzycach za rok 2019* informacja cyt. „*Od dnia 1 stycznia 2020 r. sądy funkcyjne samodzielnie prowadzą działalność socjalną, na podstawie swoich regulaminów i do wysokości posiadanych środków finansowych. (...) Zgodnie z § 11 pkt 5 obowiązującego Regulaminu, w terminie do dnia 31 grudnia 2019 r. Komisja Socjalna zobowiązana była do opracowania planu finansowego działalności ZFŚS na rok 2020. Komisja nie wywiązała się z tego zadania*”.

- w maju 2020 r. dokonano naliczenia odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 403 912,00 zł. Do końca maja przekazano na wyodrębniony rachunek bankowy środki w wysokości 328 000,00 zł, zaś do końca września przekazano kolejne 75 884,87 zł⁹⁴, co daje w sumie 403 884,87 zł, tj. mniej o 27,13 zł niż kwota naliczonego odpisu. Z powyższego wynika, że do końca września 2020 r. nie przekazano 100% kwoty

⁹³ W tym: ustawy z dnia 11 września 2019 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019 (Dz.U. z 2019 r. poz. 1907); ustawy o zfsś (Dz.U. z 2019 r. poz. 1352); ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. z 2019 r. poz. 1390).

⁹⁴ Dotyczy jedynie SO.

naliczenia, czym naruszono postanowienia art. 6 ust. 2 ustawy o *zfsś*. Następnie w związku z końcowym rozliczeniem i przeliczeniem rzeczywistej liczby zatrudnionych w grudniu 2020 r. zmniejszono odpis o 4 323,09 zł. Po skorygowaniu, rzeczywisty odpis SO (bez sądów funkcjonalnych) na 2020 rok wyniósł 399 561,78 zł i taka kwota została ostatecznie przelana na rachunek bankowy SO dot. *zfsś*.

W poniższej tabeli zaprezentowano terminy przekazywania naliczonych w latach 2019-2020 odpisów na *zfsś*:

Zlecający przelew środków – tytułem	Data zlecenia	Kwota zlecenia	Pisma Oddziału Kadr do Oddziału Finansowego SO
SO Opole – odpis <i>zfsś</i>	29.05.2019 r.	323 000 zł	Pismo znak K-170-4/19 z 28 maja 2019 r. dot. przekazania: - 75% równowartości odpisu 31 maja 2019 r. SO oraz sądy funkcjonalne,
SO Opole – odpis <i>zfsś</i>	31.07.2019 r.	38 000 zł	- 25% równowartości odpisu do 30 września 2019 r. SO oraz sądy funkcjonalne.
SO Opole – odpis <i>zfsś</i>	30.09.2019 r.	67 000 zł	
SO Opole – odpis <i>zfsś</i>	30.10.2019 r.	9 049,26 zł	Pismo znak K-170-4/19 z 11 października 2019 r. zwiększenie odpisu na działalność <i>zfsś</i> w SO oraz sądach funkcjonalnych na 2019 r. w związku ze zmianą przepisów
SO Opole – odpis <i>zfsś</i>	16.12.2019 r.	6 114,29 zł	Pismo znak K-170-4/19 z 16 grudnia 2019 r. dot. zwiększenie odpisu na działalność <i>zfsś</i> w SO oraz sądach funkcjonalnych na 2019 r. w związku z końcowym rozliczeniem.
SO Opole – odpis <i>zfsś</i> 3003	28.05.2020 r.	303 000 zł	Pismo znak K-170-8/20 z 7 maja 2020 r. dot. przekazania:
SO Opole – odpis <i>zfsś</i> 3003	29.05.2020 r.	25 000 zł	- 75% równowartości odpisu 31 maja 2020 r. SO oraz sądy funkcjonalne,
SO Opole – odpis <i>zfsś</i> SO Opole	30.09.2020 r.	75 884,87 zł	- 25% równowartości odpisu do 30 września 2020 r. SO oraz sądy funkcjonalne.
SO Opole – korekta odpisu <i>zfsś</i> SO Opole	16.12.2020 r.	- 4 323,09 zł	Pismo znak K-170-8/20 z 15 grudnia 2020 r. dot. zmniejszenia odpisu na działalność <i>zfsś</i> w SO na 2020 r. w związku z końcowym rozliczeniem.

Powyższe jest zgodne z danymi wykazanymi w rocznym Rb-28 - *sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetu państwa rozdział 75502 - Jednostki sądownictwa powszechnego § 4440.*

Saldo rachunku *zfsś* na dzień 1 stycznia 2020 r. wyniosło 1 060,67 zł. Przy czym podkreślenia wymaga, iż cyt. „*kwota ta pomimo skierowania wniosku do sądów funkcjonalnych oraz związków zawodowych działających w 2019 roku w Sądzie Okręgowym w Opolu oraz sądach funkcjonalnych z uwagi na brak jednolitego wspólnego stanowiska w zakresie przeksięgowania tej kwoty na rzecz Sądu Okręgowego w Opolu pozostaje nadal nierozliczona*”.

Stwierdzono ponadto, że stosowany w SO system ustalania wysokości odpisu na *zfsś* zawiera błędne zaokrąglenia, w tym liczby etatów, które wpływają na końcowe wyniki obliczeń. Błędy w wyliczeniach dotyczą zarówno SO, jak i SR w Oleśnicy oraz SR w Głubczycach w 2019 r. i w SO w 2020 r. Różnice wynikają z zaokrążeń przeliczenia

średniej liczby pracowników w arkuszu kalkulacyjnym⁹⁵. Arkusz kalkulacyjny *excel* w swoich obliczeniach stosuje zaokrąglenia do „n” miejsc po przecinku w oparciu o wartości matematyczne a nie w formacie walutowym. Sposób przedmiotowego wyliczenia powoduje (w tym rozbieżności cząstkowe) mające wpływ na prawidłowość wyliczenia wysokości odpisu na *zfs* w 2019 r i w 2020 r.. Powyższe potwierdza wyjaśnienie⁹⁶ cyt. „(,,,)Faktyczny stan zatrudnienia w danym miesiącu liczony jest na podstawie generowanych raportów z systemu ZSRK i wyliczany w sposób matematyczny (...) Wyliczenia wykonywane są z wykorzystaniem arkusza kalkulacyjnego Excel, który zaokrągla wyniki do kilku miejsc po przecinku, stąd możliwe jest powstanie różnic w naliczaniu wykazanych kwot”.

Zatem aby uniknąć zaokrąglania błędów podczas obliczania stosowany system wyliczeń wielkości odpisów wymaga zmiany.

Pracodawca	100 % odpisu	75 % odpisu – V	25 % odpisu – IX	Przekazano
SO wraz z sądami funkcyjnymi				
SO	317 770,52 zł	238 327,89 zł	79 442,63 zł	443 163,55 zł
SR w Głubzyczach	65 477,42 zł	49 108,07 zł	16 369,36 zł	
SR w Oleśnie	59 915,61 zł	44 936,71 zł	14 978,90 zł	
Razem 2019 r.	443 163,55 zł	332 372,66 zł	110 790,89 zł	443 163,55 zł
SO 2020 r.	399 561,78 zł	299 671,33 zł	99 890,44 zł	399 561,78 zł
Wyliczenie MS w oparciu o faktyczną przeciętną liczbę zatrudnionych				
SO	315 853,82 zł	236 890,37 zł	78 963,46 zł	za dużo o 1 842,12 zł
SR w Głubzyczach	65 722,91 zł	49 292,18 zł	16 430,73 zł	
SR w Oleśnie	59 744,70 zł	44 808,53 zł	14 936,18 zł	
Razem 2019 r.	441 321,43 zł	330 991,08 zł	110 330,37 zł	za dużo o 1 842,12 zł
SO 2020 r.	399 569,53 zł	299 677,15 zł	99 892,38 zł	za mało o 7,75 zł

[akta kontroli str. 3091-3322]

⁹⁵ Przykładowo:

- patrz załącznik do pisma znak K-170-4/19 z 28 maja 2019 r.
przeciętna liczba pracowników (sędziowie) do odpisu pomnożone przez wysokość podstawowego odpisu nie daje wskazanej w tabeli sumy 57 879,54 zł
 $47,08 \times 1 229,30 \text{ zł} = 57 875,44 \text{ zł}$
- patrz załącznik do pisma znak K-170-4/19 z 11 października 2019 r.
przeciętna liczba pracowników (sędziowie) do odpisu za okres I-VII 2019 r. pomnożone przez wysokość podstawowego odpisu nie daje wskazanej w tabeli sumy 58 655,17 zł
 $47,71 \times 1 229,30 \text{ zł} = 58 649,90 \text{ zł}$
- patrz załącznik do pisma znak K-170-4/19 z 16 grudnia 2019 r.
przeciętna liczba pracowników (urzędnicy) do odpisu za okres VIII-XII 2019 r. pomnożone przez wysokość podstawowego odpisu nie daje wskazanej w tabeli sumy 164 499,66 zł
 $129,40 \times 1 271,21 \text{ zł} = 164 494,57 \text{ zł}$

⁹⁶ pismo z 7 maja 2021 r. Dyrektora SO (odpowiedź na wniosek nr 5 z 6 maja 2021 r.) – wyjaśnienie [redacted] Specjalisty ds. socjalnych szkoleń, pracownika Oddziału Kadr w SO.

III. OGÓLNA OCENA DZIAŁALNOŚCI SO

Mając na względzie ustalenia kontroli oraz oceny cząstkowe badanych obszarów, ogólnie działalność Sądu w badanym zakresie oceniono **pozytywnie z zastrzeżeniami**.

Działalność Jednostki w poniższych obszarach:

- wydatkowania środków budżetowych na podstawie planów finansowych oraz sprawozdań budżetowych oceniono **negatywnie** z uwagi na:
 - o przypadki przyznania dodatków specjalnych KO i jego zastępcom na 8 miesięcy następnego roku (od stycznia do sierpnia), w czasie kiedy jeszcze nie był ustalony plan finansowy odpowiednio na lata: 2015, 2016, 2017 i 2018, tj. w czasie gdy nie było zabezpieczonych środków finansowych na następny rok na § 4010. Jednocześnie w związku z tym, że decyzje o przyznaniu dodatków specjalnych obejmowały również większą część nowego roku plan finansowy na § 4010 dostosowywano do ich treści. Powyższe prowadzi do konkluzji, że co do zasady środki na dodatki specjalne były zabezpieczane już na etapie planowania budżetu,
- umów cywilnoprawnych oceniono **pozytywnie z zastrzeżeniami** z uwagi na:
 - o brak w regulacjach wewnętrznych obowiązku dokumentowania konieczności zawierania umów cywilnoprawnych, w szczególności umów zlecenia i o dzieło,
 - o brak udokumentowania konieczności zawarcia umów zlecenie i o dzieło,
 - o niewskazanie w umowach na przeprowadzenie wykładów dla stażystów tematu wykładu,
 - o brak zapisów dotyczących kar umownych bądź możliwości skutecznego dochodzenia roszczeń wynikających z ewentualnego nieterminowego bądź nienależytego wykonania prac będących ich przedmiotem,
- dodatkowych składników wynagrodzeń KO i jego zastępców oceniono **pozytywnie z zastrzeżeniami** z uwagi na:
 - o wydanie przez Wiceprezesa SO w dniu 1 października 2018 r. decyzji dotyczących dodatków specjalnych dla KO i jego zastępców bez uprzedniej akceptacji Dyrektora SO i wypłacenie dodatków specjalnych na podstawie ww. wadliwych decyzji,
 - o przypadki przyznawania nagród KO i jego zastępcom bez wskazania uzasadnienia, tj. w szczególnych osiągnięć w pracy kuratora okręgowego skutkujących uznaniem, co do zasadności przyznanego wyróżnienia,
 - o faktyczne traktowanie dodatków specjalnych dla KO i jego zastępców jako stałego elementu wynagrodzenia, co jest sprzeczne z *rekomendacjami MS*,

- przypadki niesporządzenia i niebieżącego sporządzenia *zakresów obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności* urzędników wyznaczonych do obsługi biura kuratora okręgowego,
- funkcjonowania zfsś oceniono **pozytywnie z zastrzeżeniami** z uwagi na:
 - nieprzekazanie na rachunek bankowy zfsś w terminie do dnia 30 września 2019 r i 2020 r. równowartości dokonanych odpisów i zwiększeń, czym naruszono art. 6 ust. 2 ustawy o zfsś,
 - dokonywanie odpisu i przekazanie środków na wyodrębniony rachunek bankowy w oparciu o wadliwy system wyliczeń wielkości na zfsś, zawierający błędne zaokrąglenia, w tym liczby etatów,
 - brak doprecyzowania zasad podziału środków zgromadzonych na wyodrębnionym rachunku bankowym czy też odnośnie do zasad spłat wcześniej przyznanych pożyczek po zakończeniu obowiązywania *umowy o działalności socjalnej* zawartej pomiędzy pracodawcami prowadzącymi wspólną działalność socjalną,
 - brak udokumentowania informacji w zakresie sposobu zapoznawania emerytów, rencistów korzystających ze świadczeń, z postanowieniami *Regulaminu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w Sądzie Okręgowym w Opolu* (brak upublicznienia pełnej treści dokumentu),
- zamówień publicznych oceniono **pozytywnie**,
- form zatrudniania pracowników oceniono **pozytywnie**,
- dokumentowania i ewidencjonowania wydatków oceniono **pozytywnie**.

Na tym czynności kontrolne zakończono.

W związku z powyższym wnosi się o niezwłoczne podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości oraz zapobieżenie ich powstawaniu w przyszłości, w tym w szczególności zapewnienie, że:

1. Nie będą zaciągane zobowiązania bez upoważnienia określonego planem finansowym, w tym w szczególności dotyczące przyznania dodatków specjalnych KO i jego zastępcom, a decyzje w sprawie dodatków specjalnych dla KO i jego zastępców będą wydawane wyłącznie po uprzedniej akceptacji Dyrektora SO.

2. Kierując się zasadami wydatkowania środków publicznych zawartymi w art. 44 ust 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*⁹⁷, Sąd rozważy wprowadzenie w regulacjach wewnętrznych obowiązku dokumentowania konieczności zawierania umów cywilnoprawnych, w szczególności umów zlecenia i o dzieło i zapewni realizację przedmiotowych postanowień.
3. W umowach zawieranych przez Sąd, przy uwzględnieniu ich specyfiki, będą zamieszczane zapisy zabezpieczające interesy SO, w szczególności w zakresie kar umownych w przypadku nieterminowego bądź nienależytego wykonania postanowień umowy przez wykonawcę.
4. Przestrzegane będą rekomendacje dotyczące przesłanek warunkujących przyznanie dodatków specjalnych KO, kierowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości.
5. Przyznawanie nagród na podstawie art. 18 ust. 1 *ustawy o ks* będzie racjonalnie uzasadnione wystąpieniem przesłanki wynikającej z tego przepisu i udokumentowane, stosownie do przepisu art. 105 *Kodeksu pracy*.
6. Przekazywanie środków *zfs* na wyodrębniony rachunek bankowy dokonywane będzie w wysokości i terminach określonych w art. 6 ust. 2 *ustawy o zfs* (bez przedwczesnego korygowania odpisu do rzeczywistego stanu zatrudnienia). Przy obecnie obowiązującym stanie prawnym:
 - do 31 maja pracodawca przekazuje kwotę stanowiącą co najmniej 75% równowartości odpisów dokonanych w stosunku do przeciętnej liczby zatrudnionych, zaś
 - do 30 września pozostałą kwotę dokonanych odpisów i zwiększeń na dany rok kalendarzowy, natomiast
 - do 31 grudnia dokonuje korekty odpisów do faktycznej przeciętnej liczby zatrudnionych.
7. Wyeliminowana zostanie wadliwość systemu wyliczeń wielkości odpisów na *zfs*, (poprzez prawidłowe wykorzystywanie dostępnych funkcji arkusza kalkulacyjnego).
8. W związku z zakończeniem obowiązywania *umowy o działalności socjalnej* zawartej pomiędzy pracodawcami prowadzącymi wspólną działalność socjalną niezwłocznie zakończony zostanie proces podziału środków zgromadzonych na wyodrębnionym

⁹⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 305.

rachunku bankowym oraz ustalone zostaną zasady spłat wcześniej wypłaconych pożyczek.

9. Opracowany zostanie skuteczny sposób informowania osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń w ramach zfsś tj. osób niemających dostępu do intranetu w szczególności sędziów w stanie spoczynku, emerytów i rencistów o wszelkich zmianach regulaminu zfsś.

Stosownie do § 30 ust. 3 pkt. 1 i 2 komunikatu Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowych wytycznych w zakresie kontroli zarządczej dla działu administracji rządowej – sprawiedliwość dotyczących przeprowadzania kontroli działalności administracyjnej sądów powszechnych⁹⁸, proszę o przekazanie, w terminie do dnia 24 września 2021 r. pisemnej informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z § 31 wyżej przywołanego komunikatu od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Jakub Jamka
Zastępca Dyrektora
Biura Ministra

1.09.2021.

Kierownik jednostki kontrolującej

ZASTĘPCA DYREKTORA
Biura Ministra

1.09.2021
(data i podpis) Jakub Jamka

Sporządzono w dwóch egzemplarzach:

1. Prezes Sądu Okręgowego w Opolu, Dyrektor Sądu Okręgowego w Opolu;
2. Wydział Kontroli Biura Ministra w Ministerstwie Sprawiedliwości – a/a.

⁹⁸ Dz. Urz. Min. Sprawiedl. z 2015 r., poz. 236